

Targibilum tumidum, desertoresq; Gothunos
 Ut miseris populabor oues, & pace relata
 Pristina restituum Phrygiis ad stamina matres.
 His dictis iterum sedit, fit plausus & ingens
 Consilij clamor. Qualis resonantibus olim
 Exoritur caueis, quoties crinitus cphaebus,
 Aut rigidam Niobem, aut stentem Troada fingit.

Protinus excitis iter irremeabile signis

† Inauso Arripit infestoq; iubet bubone moueri
 Agmina, Mygdonias mox impletura uolucres.
 Pulcher, & urbanae cupiens exercitus umbræ,
 Assiduus ludis, audius splendere laucris,
 Nec soles, imbres ue pati, multumq; priori
 Disspar, sub clypeo Thracum qui ferre pruinas
 Dum Stilico regeret, nudoq; hyemare sub axe

† ditis Sueuerat, & † duris haurire bipennibus Hebrum.
 Cum duce mutatae uires, Byzantia robur

† Amphyrani Fregit luxuries, † Anciraniq; triumphis.
 Non peditem praecedit eques, non commoda castris
 Eligitur regio, uicibus custodia nullis
 Aduigilat uallo, non explorantur eundæ
 Vitandæq; uie, nullo se cornua flectunt
 Ordine, confusi passim per opaca uagantur
 † ignotas angusto Lustra, per tangustas ignoto tramite ualles.

Sic uacui rectoris equi, sic orba magistro
 Fertur in abruptum casu, non sydere puppis.

Sic

Sic ruit in rupes amisso pisce sodali
 Bellua, sulcandas cui prauius edocet undas,
 Immensusq; pecus paruae moderamine caudæ
 Temperat, & tanto coniungit † foedera monstro. † foedere monstra
 Illa natat rationis inops, & caeca profundi
 Iam breuibus deprehensa uadis, ignara reuerti † defensa
 Palpat, & uanos scopulis illidit hiatus.
 Targibilus simulare fugam, flatusq; Leonis
 Spe nutrire leuis, improuisusq; repente,
 Dum grauibus marcent epulis, hostiq; catenas
 Inter uina crepant, largo sopita Lyæo
 Castra subit; percunt, alij dum membra cubili
 Tarda leuant, alij leto iunxere soporem.
 Ast alios uicina palus sine more ruentes
 Excipit, & cumulis immanibus aggerat undas.
 Ipse Leo dama, ceruoq; fugacior ibat,
 Sudanti tremebundus equo: qui pondere postquam
 Decidit implicitus limo, cunctantia pronus
 Per uada reptabat, caeno subnixæ tenaci
 Mergitur, & pingui suspirat corpore moles
 More suis, dapibus quæ iam deuota futuris
 Turpe gemit, quoties Hosius mucrone corusco
 Armatur, cingitq; sinus, secumq; uolutat,
 Quas figat ueribus partes, quæ frustra calenti
 Mandet aquæ, quantoq; cutem distendat Echino.
 Flagrat opus, crebro pulsatus persstrepit iclu,

Contexit uarius penetrans Calcedona nidor.
 Ecce leuis frondes à tergo concutit aura,
 Credit tela Leo, ualuit pro uulnere terror,
 Impleuitq; uicem iaculi, uitamq; nocentem
 Integer, & sola formidine saucius efflat.

Quis tibi tractandos pro pectine degener enses?
 Quis folio campum præponere suasit auito?
 Quàm bene textentum laudabas carmine tutus,
 Et matutinis pellebas frigora mensis.
 Hic miserande iaces, hic dum tua uellera uitas,
 Tandem fila tibi neuerunt ultima Parcæ.

Iam uaga pallentem densis terroribus aulam
 Fama quatit, stratas acies, deleta canebat
 Agmina, Mæonios fœdari cædibus agros,
 Pamphylios, Pisidasq; rapi, metuendus ab omni
 Targibilus regione sonat, modo tendere cursum
 In Galatas, modo Bithynis incumbere fertur.
 Sunt qui per Cilicas rupto descendere Tauro,
 Sunt qui correptis ratibus, terraq; mariq;
 Aduentare ferant, geminantur uerba pauoris
 Ingenio, longe spectari puppibus urbes
 Accensas, lucere fretum, uentoq; citatas
 Omnibus in pelago uelis herere fauillas.

Hos inter strepitus funestior aduolat alter
 Nuncius, armatam rursus Babylona münari
 Rege nouo, resides Parthos ignaua perosos

Ocia,

Ocia, Romanæ finem iam querere paci.
 Rarus apud Medos regum cruor, unaq; cuncto
 Poena manet generi, quamuis crudelibus æque
 Paretur dominis. Sed quid non audeat annus
 Eutropij? socium nobis, fidumq; sodalem
 Perculit, & Persas in regia uulnera mouit,
 Rupturasq; fidem, leto pars ne qua uacaret,
 Eumenidum tedas trans flumina Tigridis egit.
 Tunc uero cecidere animi, tantisq; procellis
 Deficiunt septi, latrantibus undiq; bellis
 Inflexos tandem superos, & consulis omen
 Agnouere sui, nec iam reuocabile damnum
 Euentu, stolido rerum didicere magistro.

Nanq; ferunt geminos uno de semine fratres
 Iapetionadas, generis primordia nostri
 Dissimili finxisse manu, quoscumq; Prometheus
 Excoluit, multumq; innexuit æthera limo,
 Hi longe uentura notant, dubijsq; parati
 Casibus, occurrunt fibro meliore politi.
 Deteriore luto prauus quos Ædedit autor,
 Quem merito Grai perhibent Epimethea uates,
 Et nihil ætherei sparsit per membra uigoris,
 Hi pecudum ritu non impendentia uitant,
 Nec res antè uident, accepta clade queruntur,
 Et serò transacta gemunt, iam sola renidet
 In Silicione salus, & cuius semper acerbum,

† Infestos

”

”

† condidit

CLAVDIANI IN EVTRO.

Ingratumq; sibi factorum conscius horror
 Credidit aduentum: quem si procedere tantum
 Alpibus audissent, mortem, poenasq; tremebant.
 Iam cuncti uenisse uolunt, scelermq; priorum
 Pœnitent, hoc tantis bellorum sydus in undis
 Sperant, hoc pariter iusti fontesq; precantur.

†hunc

Ceu pueri, qbus alta pater trans æquora merces
 Deuehit, intenti ludo, studijsq; soluti,
 Latius amoto passim custode uagantur:
 Si grauis auxilio uacuas inuasert ædes
 Vicinus, laribusq; suis proturbet inultos,
 Tum denum patrem implorant, & nomen inani
 Voce cient, frustra q; oculos ad littora tendunt.
 Omnes supplicio dignos, letoq; fatentur
 Qui se tradiderint famulo, Stilicone relicto.
 Mutati stupuere diu, sensuq; reducto
 Paulatim proprij mirantur monstra furoris,
 Auertuntq; oculos: proiectis fascibus horret
 Lictor, & infames labuntur sponte secures.

Quales Aonio Thebas de monte reuerse
 Menades, infectis Penthæo sanguine Thyrsis,
 Quum patuit uenatus atrox, matrig; rotatum
 Conspexere caput, gressus caligine figunt,

†cessisse Et rabiem t̄desisse dolent. Quin protinus ipsa
 †non lumi Tendit ad Italiam supplex Aurora potentem,
 ne sueto Nō radijs redimita comam, † nec flammea uultum,

Nec

LIBER SECVNDVS 64

Nec croceum uestita diem: stat liuida luctu:
 Qualis erat Phrygio tegetet quū Mennona busto.
 Quam simul tagnouit Stilico (nec causa latebat) †ac nouis
 Restitit: illa manum uictricem amplexa moratur.
 Atq; ita uix lachrymans inter suspiria fatur:

Tanta he te nostri cœperunt tædia mundi?
 Sic me ludibrium famulis risumq; relinquis,
 Dux quondam rectorq; meus? solamq; tueris
 Hesperiam: domiti nec te post bella tyranni
 Cernere iam licuit? sic te uictoria nobis
 Eripuit? Gallisq; dedit? Ruffinus origo
 Prima mali, geminas inter discordia partes
 Hoc autore fuit: sed iam maiora mouenti
 Occurrit iusta rediens exercitus ira.

Fortis adhuc, †ferriq; memor, breuis inde reluxit †fratrisq;
 Falsaq; libertas, rursum Stiliconis habenis
 Sperabam me posse regi: prob cæca futuri
 Gaudia, fraterno coniungi cœperat orbis
 Imperio (quis enim tanto terrore recentis
 Exempli, paribus sese committeret ausis?)
 Quum subito monstrosa mihi, turpisq; relatu
 Fabula, Ruffini castratus prosilit heres,
 Et similes iterum luctus fortuna reduxit,
 Vt solam domini sexum mutasse uiderer.
 Hic primum thalami claustris delicta tegebat
 Clam, timideq; iubens, erat inuidiosa potestas,

CLAVDIANI IN EVTRO.

Sed tamen Eunuchi, necdum sibi publica iura
 Sumere, nec tantas audebat uertere leges.
 Sed postquam pulsusq; bonis, & fecit retenta
 Peiores legit socios, dignosq; sodales,
 Hinc Hosius stetit, inde Leo, fiducia creuit,
 Regnandiq; palam flagrauit aperta libido.
 Patritius consul, maculat quos uendit honores,
 Plus maculat quos ipse regit, iam signa tubæq;
 Mollescunt, ipsos ignauia fluxit in enses.
 Exultant meritò gentes, facilisq; uolenti
 Præda sumus, iam Bistonijs, Hemoq; niuali
 Vastior expulsis oriens squallebit aratris.
 Hei mihi quas urbes, & quanto tempore Martis
 Ignaras uno rapuerunt prælia cursu.
 Nuper ab extremo ueniens equitatus Araxe
 Terruit Antiochi muros, ipsūq; decoræ
 Penè caput Syriæ flammis hostilibus arsit.
 Vtq; grauis spolijs, nulloq; obstante profunda
 Letus cæde redit, sequitur mucrone cruento
 Continuum uulnus: nec iam mihi Caucasus hostes,
 Nec mittit gelidus Phasis, nascuntur in ipso
 Bella sinu. legio pridem Romana Gruthunni
 Iura quibus uictis dedimus, quibus arua domosq;
 Præbuimus, Lydos, Asiæq; uberrima uastant
 Ignibus, & si quid tempestas prima reliquit,
 Nec duce, nec numero freti, sed inertia nutrit,

Prodiæ

LIBER SECVNDVS 65

Prodigiumq; ducum, quorum per crimina miles
 Captiuus dat terga suis, quos teste subegit
 Danubio, partemq; timet, qui reppulit omnes.
 Aula choris, epulisq; uacat, nec perdita curant
 Dum superest aliquid, ne quid tamen orbe reciso
 Venditor amittat, prouincia quæq; superstes
 Diuiditur, geminumq; duplex passura tribunal
 Cogitur alterius precium sarcire peremptæ.
 Sic mihi restituant populos, hac arte reperta
 Rectorum numerum terris percuntibus aurent.
 In te iam spes una mihi: pro fronde Mineruæ
 Has tibi protendo lachrymas, succurre ruenti:
 Eripe me tandem, feruilibus eripe regnis,
 Neue adeò cunctos paucorum crimine damnes,
 Nec noua tot meritis offensa prioribus obstet.
 Iam iam flecte animum, suprema pericula semper
 Dant ueniam culpæ: quamuis iratus, & exul
 Pro patriæ flammis non distulit arma Camillus.
 Non te subtrahimus Latio, defensor utriq;
 Sufficis, armorum liceat splendore tuorum
 In commune frui, clypeus nos protegat idem,
 Vnâq; pro gemino desudet cardine uirtus.

Prodiæ
 tioq;

CLAVD. LIBRI SECVNDI IN
 EVTROPIVM FINIS.

I

CL. CLAVDIANI IN LIBRUM
DE BELLO GILDONICO
PRAEFATIO.

Pandite defensum reduces Heliconae sorores,
Pandite permixtis iam licet ire choris.
Nulla per Aonios hostilis buccina campos,
Carmina mugitu deteriore uetat.
Tu quoque securis pulsa formidine Delphis,
Floribus ultorem Deliae cinge tuum.
Nullus Castalios latices, & praescia fati
Flumina, polluto barbarus ore bibit.
Alphæus late rubuit, Siculumque per æquor
Sanguineas belli rettulit unda notas.
Agnouitque nouos absens Arethusa triumphos
† Gildonis sensit teste cruore necem:
Immensis Stilico succedant ocia curis,
Et nostrae patiens corda remitte lyrae,
Nec pudeat longos interrupuisse labores,
Et tenuem Musis constituisse moram.
Fertur & indomitus tandem post praelia Maiores,
Lassa per Othrysiæ fundere membra niues,
Oblitusque sui posita clementior hasta,
Pierijs aures pacificare modis.

† Et Gethil-
cam

CL. CLAVDIANI 66
DE BELLO GILDONICO
LIBER.

Edditus imperijs Auster, subiecit
Etque rursus

Alterius conuexa poli rectore sub
uno:

Conspirant gemini frenis communibus orbes.
Iunximus Europam Libyæ, concordia fratrum
Plena redit, patrijs quod solum defuit armis. † aruis
Tertius occubuit nati uirtute tyrannus.
Horret adhuc animus, manifesta que gaudia differt,
Dum stupet, & tanto cunctatur credere uoto.
Necdum Cinyphias exercitus attigit oras.
Iam domitus Gildo, nullis uictoria nodis
Hæsit, non spacio terræ, non obice ponti
Congressum, profugum, captum uox nunciat una,
Rumoremque sui præuenit laurea belli.
Quo (precor) hæc effecta deo? robusta uetusque
Tempore tam paruo potuit dementia uinci?
Quem ueniens induxit hyems, uerum perculit hostem. † perdidit
Exitium iam Rhoma timens, & fessa negatis
Frugibus, ad rapidi limen tendebat olympi,
Non solito uultu, nec qualis iura Britannis † trura
Diuidit, aut trepidos submittit fascibus Indos:

Vox tenuis, tardiq; gradus, oculiq; iacentes
Interiori fugere genæ, ieiuna lacertos

† lassata
Squalentem clypeum, † laxata casside prodit
Canicem, plenamq; trahit rubiginis hastam,
Attingit ut tandem cælum, genibusq; tonantis
Procubuit, talesq; orditur mœsta querelas:

Si mea mansuris meruerunt mœnia nasci
Iuppiter augurijs, si stant immota Sibyllæ
Carmina, Tarpeias si necdum despicias arces,
Aduenio supplex, non ut proculcet Oxem
Consul ouans, nostræq; premat pharetrata secures
Susæ, nec ut rubris Aquilas figamus harenis.
Hæc nobis, hæc ante dabas, nunc pabula tantum
Roma precor, miserere tuæ pater optime gentis:
Extremam defende famem, satiavimus iram,
Si qua fuit, lugenda Getis, & stenda Sueuis
Hauisimus, ipsa meos horreret Parthia casus.
Quid referam morbi ue lucem, tumulos ue repletos
Stragibus, & crebras corrupto sidere mortes?
An fluuium per tecta uagum, summisq; minantem
Collibus? ingentes uexi submersa carinas,
Remorumq; sonos, & Pyrrhæ secula sensi.
Hei mihi, quò Latiae uires? urbisq; potestas
Decidit? in qualem paulatim fluximus umbram?
Armatis quondam populis, patrumq; uigebam

Consi

Consilijs, domui terras, hominesq; reuinxit
Legibus, ad solem uictrix utrunq; cucurri.
Postquam iura ferox in se communia Cæsar
Transsulit, elapsi mores, desuetaq; priscis
Artibus, in gremium pacis seruile recessi,
Tot mihi pro meritis Libyam, Nilumq; dedere,
Ut dominam, plebem, bellatoremq; senatum
Clasibus æstiuis alerent, geminog; uicissim
Littore diuersi complerent horrea uenti.
Stabat certa salus, Memphis si fortè negasset,
Pensabam † Pharium Getulis mœstibus annum.
Frugiferas certare rates, lateq; uidebam
Punica Niliacis concurrere carbasa uelis,
Quum subito par Rhoma mihi diuisaq; sumpsit
Aequales Aurora togas, Aegyptia rura
In partem cessere nouam. spes unica nobis
Restabat Libyæ, quæ uix ægræq; fouebat
Solo ducta Noto, nunquam secura futuri,
Semper inops, uentiq; fidem posebat, & anni.
Hanc quoq; nunc Gildo rapuit sub fine cadentis
Autumni, pauido metimur cæcula uoto,
Puppis si qua uenit, si quid fortasse potenti
Vel pudor extorsit domino, uel præda reliquit,
Pascimur arbitrio Mauri, nec debita reddi,
Sed sua concedi iactat, gaudetq; diurnos
Ut famulæ præbere cibos, uitamq; famemq;

†parilem

Librat barbarico fistu, uulgiq; superbit
 Fletibus, & tantæ suspendit fatâ ruinae:
 Rhomuleas uendit segetes, & possidet arus
 Vulneribus quæ sita meis, ideò ne tot annos
 Flebile cum tumida bellum Carthagine gessi?

† cõtempta

Iccirco uoluit contenta luce reuerti
 Regulus? hæc damnis genitor Cannensibus emis
 Incaßum toties lituis naualibus arsit
 Hispanum Siculumq; fretum? uastatq; tellus,
 Totq; duces cæsi, ruptaq; emissus ab alpe
 Poenus, & attonitæ iam proximus Hannibal urbi:
 Scilicet ut domitis frueretur barbarus Afris?
 Muro sustinui Martem, noctesq; cruentas
 Collina pro turre tuli Gildonis ad usum?
 Carthago ter uicta ruit, hæc mille gementis
 Italiæ clades, impensa q; secula bellis.
 Hoc Fabius, fortisq; simul Marcellus agebant,
 Ut Gildo cumularet opes, haurire uenena
 Compulimus dirum Syphacem, fractumq; Metello
 Traximus immanem † Marij sub uinela Iugurthâ,
 Et Numidæ Gildonis erunt? (proh) funera tanta
 Proh dolor, in Bochi regnum sudauit uterq;
 Scipio, Romano uicisti sanguine Mauri.
 Ille diu miles populus, qui præsit orbi,
 Qui trabes, & scepra dabat, quæ semp in armis
 Horribilem gentes, placidum sensere subactæ,

Nunc

Nunc in honoris, egens, perfert miserabile pacis
 Supplicium, nulloq; palam circumdatus hoste,
 Obsessi discrimen habet, per singula letum,
 Impendet momenta mihi, dubitandaq; pauci
 Prescribunt alimenta dies, heu prospera fata
 Quid mihi septenos montes, turbamq; dedistis
 Quæ paruo non posset alii felicius essem
 Angustis opibus, mallem tolerare Sabinos
 Et Veios, breuior duxi securius æuum.
 Ipsa nocet moles, utinam remeare liceret
 Ad ueteres fines, & moenia pauperis Anci.
 Sufficerent Hetrusca mihi, Campanaq; culta,
 Et Quinti, Curijq; seges, patriæq; petenti
 Rusticus, † & proprias ferret dictator aristas.
 Nunc quid agam? Libyam Gildo tenet, altera Nilû.
 Ast ego quæ terras humeris, pontumq; subegi
 Deferor, emerite iam præmia nulla senectæ.
 Dij quibus iratis creui, succurrite tandem,
 Exorate patrem, tuq; ô si ponte per altum
 Vecta Palatinis mutasti collibus Idam,
 Præ latoq; laus Phrygios Almone leones,
 Maternis precibus natum iam flecte Cybelle.
 Sin prohibent Parce, falsisq; elusa uetustas
 Auspicijs, alio saltem prosternite casu,
 Et poenæ mutata genus: Porfenna reducat
 Tarquinius: renouet feriales Alia cædes.

† inferret
proprias† feralis
Acilia pu
gnas† Marium
uinctumq;

†permit-
tite

Me potius seui manibus †prosterne Pyrrhi,
 Me Senonum furijs, Brenni me reddite flammis:
 Cuncta fame leuiora mihi, sic fata, refusis
 Obtulit lachrymis, mater Cytherea parensq̄.
 Flet Mauors, sanctæq̄; memor Tritonia Vestæ,
 Nec Cybele sicco, nec stabat lumine Iuno.
 Mærent indigetes, & si quos Rhoma recepit,
 Aut dedit ipsa deos, genitor iam corde remitti
 Cœperat, & sacrum dextra sedare tumultum,
 Quum procul insanis quatiens ululatibus axem,
 Et contusa genas, medijs apparet in astris
 Africa, rescissæ uestes, & spicæ passim
 Serta iacent, lacero crinales uertice dentes,
 Et fractum pendebat ebur: taliq̄; superbas
 Irrupit clamore fores. Quid magne moraris
 Iuppiter, auulso nexu, pelagiq̄; soluis
 Legibus, iratum populis immittere fratrem?
 Mergi prima peto, ueniant prærupta Pachyno
 Aequora, laxatis subsidant Syrtibus urbes.
 Si mihi Gildonem nequeunt abducere fata,
 Me rape Gildoni, felicior illa perustæ
 Pars Libyæ, nimio quæ se munita calore
 Defendit, tantiq̄; uacat secura tyranni.
 Crescat zona rubens: medijs flagrantis olympi
 Me quoq̄; limes agat, melius deserta iacebo
 Vomeric impatiens: pulsus dominentur aratris,

Dypsas

†Diplas

†Dypsades, & sitiens attollat gleba Ceraftas.
 Quid me temperies iuuit: quid mitior æther?
 Gildoni fecunda fui, iam solis habentæ
 Bissenas torquent hyemes, ceruicibus ex quo
 Hæret triste iugum: nostris iam luctibus ille
 Consenuit, regnumq̄; sibi tot uendicat annis.
 Atq̄; utinam regnum: priuato iure tenemur
 Exigui specie fundi, quod Nilus & Athlas
 Dissidet, occiduis quod Gadibus arida Barce,
 Quodq̄; Paretonio secedit littore Ganges,
 Hoc sibi transcribit proprium, pars tertia mundi
 Vnius prædonis ager, distantibus idem,
 Inter se uitijs cinctus: quodcumq̄; profunda
 Traxit auaritia, luxu peiore refundit.
 Instat terribilis uiuis, morientibus hæres,
 Virginibus raptor, thalamis obscœnus adulter.
 Nulla quies, oritur præda cessante libido,
 Diuitibusq̄; dies, & nox metuenda maritis.
 Quisquis uel locuples, pulchra uel coniuge notus,
 Crimine pulsatur falso: si crimina desunt
 Accitus conuiuia perit, mors nulla refugit
 †Artificem, uarios succos, spumasq̄; requirit
 Serpentum uirides, & adhuc ignota nouercis
 Gramina, si quisquam uultu præsentia damnet
 Liberius ue gemat, dapibus crudelis in ipsis
 Emicat ad nutum stricto mucrone minister.

†Accitos

I 5

Fixus quisq; toro tacita formidine libat
 Carnifices epulas, incertaq; pocula pallens
 Haurit, & intentos capiti circumspicit enses,
 Splendet Tartareo furialis mensa paratu,
 Cæde madens, atrox gladio, suspecta ueneno.

Vt uino calefacta Venus, tum scæuior ardet
 Luxuries, mixtis redolent unguenta coronis.
 Criminos inter famulos, pubemq; canoram
 Orbatus iubet ire nurus, nuperq; peremptis
 Arridere uiris. Phalarim, tormentaq; flammæ
 Profuit, & Siculi mugitus ferre iuueni,
 Quàm tales audire choros: nec damna pudoris
 Turpia sufficiunt, Mauris clarissima quæq;
 Fastidita datur, media Carthagine ductæ
 Barbara Sidoniæ subeunt connubia matres:
 Aethiopem nobis generum, Nasamona maritum
 Ingerit, exteret cunabula discolor infans.
 His fretus socijs, ipso iam principe maior
 Incedit. peditum præcurrunt agmina longe.
 Circundant equitum turmæ, regesq; clientes,
 Quos nostris ditat spolijs, perturbat auita
 Quenq; domo, ueteres detrudit rure colonos.
 Exilijs dispersa feror, nunquam ne reuerti
 Fas erit errantesq; solo iam reddere ciues:
 Iret adhuc in uerba dolor, nisi Iuppiter alto
 Cœpisset folio, uoces Adamante notauit

Atropos

Atropos, & Lachesis iungebat flamina dictis.
 Nec te Rhoma diu, nec te patiemur inultam
 Africa, communem prosternet Honorius hostem.
 Pergite securæ, uestrum uis nulla tenorem
 Separat, & soli famulabitur Africa Rhomæ.
 Dixit, & afflavit Rhomam meliore iuuenta.
 Continuo redit ille uigor, senijq; colorem
 Mutauere comæ: solidatam crista resurgens
 Erexit galeam, clypeiq; recanduit orbis,
 Et leuis excussa micuit rubigine conus.

Humentes iam noctis equos, Lethæaq; somnus
 Frenat regens, tacito uoluebat sidera cursu.
 Iam duo diuorum proceres, maiorq; minorq;
 Theodosij pacem laturi gentibus ibant,
 Qui Iouis arcanos monitus, mandataq; ferrent
 Fratribus, & geminis sancirent fœdera regnis.

Sic cum præcipientes arcem uicere procellæ,
 Assiduoq; gemens undarum uerberere motat
 Descensura ratis, cæca sub nocte uocati
 Naufraga Ledæi sustentant uela Lacones.
 Circulus ut patuit lunæ, secure meatus
 Diuersos, Italas senior tendebat ad oras.
 At pater intrantem pontum quæ Bosporus arctat
 Archadij thalamis, urbiq; illapsus Eoæ.
 Quem simul ut uidit natus, nam clara nitebat
 Cymbia, permixto tremuerunt gaudia fletu,

†degener

†gerens

†artem

†ostendant
bella draco
nes

Complexuq; fouens quos non sperauerat artus.

O mihi post alpes nunc primum reddite, dixit:

Vnde tuis optatus ades? da tangere dextram,

Qua gentes cecidere seræ. quis tale remouit

Præsidium terris? ut te mortalia pridem

Implorant, lugentq; pium, fortemq; requirunt.

Cui pater in tales rupit suspiria uoces.

Hoc erat in fratres? medio discordia Mauro

Nascitur? & mundus, germanaq; dissidet aula?

Gildonis ne salus tanti sit causa furoris?

Scilicet egregius morum, magnoq; tuendus,

Et cuius meritis pietas in fracta recedit?

In primo genitore uide, ciuile calebat

Dissidium, dubio stabant Rhomana sub ictu.

Quis procul Armenius? uel quis Mæotide ripa

Rex ignotus? agit? qui me non iuuit euntem?

Auxilio suauere Getæ, uenere Geloni.

Solus at hic non in puppe data, non milite misso

Subsedit fluitante fide: si signa petisset

Obuia? detecto summissus hoste, dolerem.

Restiuit in speculis fati, turbaq; reductus

Librauit geminas euentu iudice uires,

Ad rerum momenta ciciens, seseq; daturus

Victori, fortuna simul cum morte pependit.

Osi non cupidus essem præreptus ab astris,

Exemplum sequerer Tulli, laniandaq; dumis

Impi

Impia diuersis aptarem membra quadrigis.

Germani nunc usq; tui responsa colebat,

En iterum calcat, tali te credere monstro

Post patrem, fratremq; paras? sed magna rependit,

Inq; tuam sortem numerosas transtulit urbes.

Ergo fas precio cedit? mercede placebit

Proditio? taceo læsi quod transfuga fratris,

Quod leuis ingenio, quamuis discrimine summo

Proditor apportet suspensa morte salutem.

Nunquam gratus erit, damnamus luce? reperta

Perfidiam, nec nos patimur committere tali

Hoc genus emptori ciues cum moenibus offert.

† Hic uendit patriam, pleriq; in tempus abusi

Mox edere tamen, tenuit sic Graia Philippus

Oppida, Pellæo libertas concidit auro.

Rhomani scelerum semper in spreuere ministros.

Noxia pollicitum? domino miscere uenena

Fabricius regi nudata fraude remisit,

In festo quem Marte petit, bellumq; negauit

Per famuli patrare nefas, ductosq; Camillus

Trans murum pueros obsessæ reddidit urbi.

† Traduntur pœnis, alij quum prælia soluant.

Hic manet, ut moueat, quod respuit alter in hoste,

Suscipis in fratrem? longi prob dedecus æui,

Cui placet australes Gildo condonat habenas,

Tantaq; mutatos sequitur prouincia mores,

†recepta

†Hoc

†prodis
dere
†Pyrrho

†Traditur
hic

†a fratre re
cedit

†erat

†pube

†defenso

Quaslibet ad partes animus nutauerit anceps:
 Transfundit secum Libyam, refluxumq; malignus
 Commodat imperium. Mauri sicut Africa munus,
 Tollite Masilas fraudes, remouete bilingues
 Insidias, & uerba doli spirantia uirus,
 Ne consanguineis certetur cominus armis
 Deprecor: hæc trucibus Thebis, hæc digna Myce
 In Mauros hoc erimè eat. quid noster iniqui (nis,
 Molitur Stilico? quando non ille iubenti
 Paruit? an quisquam nobis deuinctior extat?
 Vt fileam uarios, quos mecum gesserit actus,
 Quæ uidi post fata loquar, quum diuus abirem
 Res incompuestas fateor, tumidasq; reliqui.
 Stringebat uetitos uetiannum exercitus enses
 Alpinis odijs, alternaq; iurgia uicti,
 Victoresq; dabant: uix hæc amentia nostris
 Excubijs, nedum puero rectore quiescet.
 Heu quantum timui uobis, quod libera tanti
 Militis auderet moles, quum cæca remoto
 Ferueret iam læta metu: dissensus acerbus,
 Et grauior consensus erat. tunc ipse paterna
 Successit pietate mihi, tenerumq; rudemq;
 Pouit, & in ueros eduxit principis annos,
 Ruffinumq; tibi, quem tu tremuisse fatearis,
 Depulit. hunc solum memorem, solumq; fidelem
 Exporior. uolui si quid dum uita maneret,

Aut

Aut uisus uoluisse, gerit: uenerabilis illi
 Ceu præsens, numenq; uocor. Si tanta recusas,
 Aut foci reuerere faces, aut respice fratris
 Connubium, pignusq; meæ regale Serenæ.
 Debueras etiam fraternis obuius ire
 Hostibus, ille tuis. quæ gens, qui Rhenus, & Ister
 Vos opibus iunctos conspirantesq; tulisset?
 Sed tantum permitte, cadat, nil poscimus ultra.
 Ille licet sese prætentis Syrtibus armet,
 Oppositoq; Atlante tegat, licet arua referta
 Anguibus, & solis medios obiecerit æstus.
 Noui consilium, noui Stiliconis in omnes
 Aequalem casus animum, penetrabit arenas,
 Inueniet uirtute uiam, sic diuus, & inde
 Sic natus, iussis genitor parebitur ultro.
 Amplector præcepta lubens, nec charior alter
 Cognato Stilicone mihi: commissæ prophætus
 Ille luat, redeat iam tutior Africa fratri.
 Talia dum longo secum sermone uoluntant,
 Hesperiam peruenit auus, castumq; cubile
 Ingreditur, Tyrio quo filius Honorius ostro
 Carpebat teneros Maria cum coniuge somnos,
 Assistit capiti, tunc sic per somnia fatur:
 Tantâ ne deuictos tenuit fiducia Mauros
 Charenepos? iterum post me coniuuat in arma
 Progenies uesana lubæ, bellumq; resumit

CLAVDIANVS

Victoris cum stirpe sui? Firmum ne iacentem
 Obliti? Libyam nostro sudore receptam
 Rursus habent? ausus Latio contendere Gildo?
 † facta Germani nec fata timet? nunc ire profecto
 Nunc uellem, notpsq; senex ostendere uultus.
 Nonne, meam fugiet Maurus quum uiderit umbrā?
 Quid dubitas? exurge toris, inuade rebellem,
 Captiuum mihi redde mecum, desiste morari,
 Hoc generi fatale tuo, dum sanguis in orbe
 Noster erit, semper pallebit Regia Bocchi.
 Iungantur spolijs Firmi, Gildonis opima
 Exornet geminos Maurus laurea currus.
 Vna domus toties una de gente triumphet.
 Dij bene quod tantis interlabentibus annis
 Seruati, Firmusq; mihi, fraterq; nepoti.
 Dixit, & afflatus uicino sole refugit.

At iuuenem stimulis immanibus amula uirtus
 Exacuit, iam puppe uehi, iam stagna secare
 Fernet, & absentes inuadere cuspide Mauros.
 Tunc iubet acciri socerum, dextramq; uocato
 Conserit, & quæ sit potior sententia querit.

Per somnos mihi sancte pater iam sepe futura
 Panduntur, multæq; canunt præsagia noctes.
 Nanque procul Libycos tuenatu cingere saltus,
 Et iuga rimari cambus Getula uidebar.
 Mœrebat regio sæui uastata leonis

† uisus des-
 stringere

Incursum,

DE BEL. GILDONICO.

73

Incursum, pecudum strages, passimq; iuueni
 Semineces, & adhuc infecta mapalia tabo,
 Sparsaq; sanguineis pastorum funera campis.
 Aggredior latebras monstri, mirumq; relatu
 Conspicio, dilapsus honos, ceruice minaces
 Defluxere iube, fractos inglorius armos
 Suppositis seruile gemens, iniectaq; uincla
 Vnguibus, & subitæ collo sonuere catenæ.

Nunc etiam paribus secum certare trophæis
 Hortator me cogit auus: quonam usq; remoti
 Cunctamur: decuit pridem complere biremes,
 Et pelagi superare moras: transmittere primus
 Ipse paro: quæcumq; meo gens Barbara nutu
 Stringitur, adueniat: Germania tota seratur
 Naubus, & socia comitentur classe Sicambri.
 Pallida translatum iam sentiat Africa Rhenum.
 An patiar tot probra sedens: iuuenisq; relinquam
 Quæ tenui, rexiq; puer: bis noster ad alpes
 Alterius genitor defensum regna cucurrit.
 Nos prædæ faciles insultandiq; iacemus?
 Finierat. Stilico contra, cui talia reddid:

Auersi ne tubam princeps dignabere Mauri?
 † Afferet ignauus clari solatia leti?
 Te bellante mori: † decurret Honorius inde,
 Hinc Gildo. † prius astra chaos miscetbit Auerno.
 Vindicam mandasse sat est: plus nominis horror

† Auferet
 † decernet
 † post

K

CLAVDIANVS

Quam tuus ensis aget. minuant presentia famam.
 Qui stetit, equatur campo, collataq; nescit
 Maiestatem acies. sed quod magis uile factu,
 Atq; hosti grauius (sensus aduerse) docebo.
 Est illi paribus, sed non & moribus ipsam
 Macezer, fugiens qui dira piacula fratris
 Spesq; suas, uitamq; tuo commisit asilo:
 Hunc ubi tentatis frustra mactare nequiuit
 Insidijs, patrias in pignora contulit iras,
 Quosq; manu pueros paruos gestauerat una,
 Occidit iuuenes, inhumataq; corpora uulgo
 Dissulit, & tumulo cognatas arcuit umbras:
 Naturamq; simul, fratremq; hominemq; cruenti
 Exiit, & tenuem caesis inuidit arenam.
 Hoc facinus refugo damnauit sole Mycenae,
 Auertitq; diem sceleri: sed reddidit Atræus
 Crimen, & infandas excusat coniuge mensas.
 † Hinc odium, non poena fuit. te perdita iura,
 Te pater ultorem, te nudi puluere manes,
 Te pietas polluta rogat, si stentibus aram
 Et proprium miseris nomen statuistis Athenæ,
 Si Pandionias planctu traxere phalanges
 Inachides, belloq; rogos meruere maritijs,
 Si mæstas squalore comas, lachrymisq; senatum
 In Numidas pulsus folio commouit Atherbal,
 Nunc quoq; nunc Gildo, tanto quem funere merfit

Nunc

DE BEL. GILDONICO.

74

Nunc doleat uenisse duccm, seseq; minorem
 Supplicibus sciat esse tuis. quem sede fugauit,
 Nunc præceps fugiat, fregit quem clade, tremiscat,
 Agnoscatq; suum, trahitur dum uictima, fratrem.
 Hæc ubi federunt genero, notissima Marti
 Robora, præcipuos electa pube Manipulos
 Disponit, portuq; rates instruat Hetrusco.
 Heracleam suus Alcides, Ioniamq; cohortem
 Rex ducit superum: premitur nec signifer ullo
 Pondere, festinant adeo uexilla moueri.
 Neruius insequitur, meritisq; uocabula Felix,
 Dictaq; ab Augusto legio, nomenq; probantes
 Inuicti clypeoq; animosi teste leones.
 Distis ante tamen princeps confirmat ituros,
 Aggere conspicuus, si at circumfusa iuuentus
 Nixa hastis, pronasq; feroc accommodat aures.
 Gildonem domitura manus promissa, minasq;
 Tempus age, si quid pro me meruistis in armis,
 Ostentate mihi: iusto magnoq; triumpho
 Ciuiles abolete notas: sciat orbis Eous,
 Sitq; palam, Gallos causa non robore uinci.
 Nec uos, barbariem quamuis collegerit omnem
 Terreat, aut Mauri fremitus, rucosq; repulsus
 Umbonum, & nostros passuri cõminus enses.
 Non contra clypeis tectos, galeisq; micantes
 Ibitis: in solis longe fiducia telis.

K

† Romæ

† necesse

M. D. L. V. v. 2.

Exarmatus erit quum missile torserit hostis.
 Dextra mouet iaculum, praetentat pallia laeua,
 Cetera nudus eques, sonipes ignaria habena,
 Virga regit, non ulla fides, non agminis ordo,
 Arma oneri, fuga praesidio, conubia mille,
 †ulli Non illis generis nexus, non pignora curae,
 Sed numero languet pietas: haec copia vulgi.
 Umbratus dux ipse rosis, & marcidus ibit
 Vnguentis, crudusq; cibo, titubansq; Lyaeo,
 Confectus senio, morbis stuprisq; solutus,
 Excitet incestos turmalis buccina somnos,
 Imploret citharas, cantatricesq; choreas,
 Offensus stridore tubae, discatq; coactus
 Quas uigilat Veneri, castris impendere noctes.
 Nōme mori satius, uitae quam ferre pudorem?
 Nam quae iam regio restat, si dedita Mauris
 Regibus, Illyricis accesserit Africa damnis?
 Ius Latium quod tunc Meroë, rubroq; solebat
 Oceano cingi, Tyrrhena clauditur unda.
 Et cui non Nilus, non intulit India metas,
 Romani iam finis erit Trinacria regni.
 Ite recepturi praedo quem sustulit axem,
 Ereptunq; Notum, caput insuperabile rerum,
 Aut ruet in uestris, aut stabit Roma lacertis.
 †tura Tot mihi debetis populos, tot iura, tot urbes
 Amissas, uno Libyam defendite bello.

Vestros

Vestros imperium remos, & uestra sequatur
 Carbasa, despectas trans aequora ducite leges.
 Tertiaiam ceruix solito mucrone rotetur,
 Tandem sinereis finem postura tyrannis.
 Omina conueniunt dicto, fuluisq; tonantis
 Armiger ad liquidam cunctis spectantibus aethram
 Correptum pedibus curuis innexuit hydrum.
 Dumq; reluctantem morsu partitur obunco,
 Haesit in ungue caput, truncatus decidit anguis.
 Illicet augurijs alacres per saxa citati,
 Torrentesq; ruunt, non mons, non sylua retardat.
 Pendula ceu paruis moturae bella colonis
 Ingenti clangore grues, aestiua relinquunt
 Thracia, quum tepido permutant Strimona Nilo,
 Ordinibus uarijs per nubila textitur alis
 Littera, pennarumq; notis inscribitur aër.
 Ut fluctus tetigere maris, tunc acrior arsit
 Impetus, arripiunt naues, ipsiq; rudentes
 Expediunt, & uela legunt, & cornua summis
 Associant malis, quatitur Tyrrhena tumultu
 Ora, nec Alphæe capiunt naualia Pise.
 Sic Agamemnoniam uindex quum Graecia classem
 Solueret, innumeris seruebat uocibus Aulis.
 Non illos strepitus, impendentisq; procellae
 Signa, nec aduentus dubij deterruit Austri.
 Soluite iam socij clamant, † aut rumpite finem:

†ia uellite

CLAVDIANVS

Per uada Gildonem, quamuis aduersa petamus:
Ad bellum nos truat hyems: per deuia ponti
Quassatis cupio tellurem figere rostris.

†timida Heu nimium segnes, & capta qui mente notatis,
Si reuolant mergi, graditur si littore cornix.

Ora licet maculis asperferit occiduius sol,
Lunaq; conceptis luceat turbida coris,
†conculsa Et †conculsa uagos iaculentur sidera crines,
Imbribus humescant Hædi, nimboſaq; Taurum
Ducat Hyas, totiusq; fretis descendat Orion.
Certa fides cœli, sed maior Honorius auctor:
Illius auspicijs immensa per æquora miles:
Non Plaustris, Arctosq; regor. cõtente Bootem
Nauita, turbinibus medijs permittite carinas,
Simihi tempeſtas Libyam uentiq; negabunt,
Augusti fortuna dabit. iam classis in altum
Prouchitur. dextra Ligures, Hetruria læua
Linquitur, & cæcis uitatur Corsica saxis.

Humane ſpcciem plantæ ſe magna figurat
Inſula: Sardiniam ueteres dixere coloni.

Diues ager frugum. Pœnos, Italos ue petenti
Opportuna ſitu. quæ pars uicinior Afriſ
Plana ſolo, ratibus clemens. quæ reſpicit Arcton
Immitis ſco puloſa, procax, ſubiitq; ſonora

†flatibus †Fluctibus. inſanos inſemat nauita montes.

Hinc hominum, pecudumq; lues, hinc peſtifer aër
ſeuit.

DE BEL. GILDONICO. 76

ſeuit, & exclusis regnant Aquilonibus Auſtri.

Quos ubi lactatis procul effugere carinis,

Per diuerſa ruunt ſinuofæ littora terræ.

Pars adit antiqua ductos Carthagine muros, †fulco

Partem littoreo complectitur obuia muro.

Vrbs Libyam contra Tyrio fundata potenti

Tenditur in longum Caralis, tenuemq; per undas

Obuia dimittit fracturum flamina collem,

Efficitur portus medium mare, tataq; uentis

Omnibus ingenti manſueſcunt ſtagna reſceſſu.

Hanc omni petiere manu, prorisq; reductis

Suſpenſa Zephyros expectant claſſe fauentes.

CLAVDIANI DE BELLO
GILDONICO FINIS.

CL. CLAVDIANI IN LIBRVM
de bello Getico, id eſt de uictoria Stilicis
contra Alaricum, præfatio.

Post reſides annos longo uelut excita ſomno
Romanis fruitur noſtra Thalia choris.

Optatos renouant eadem mihi culmina cœtus,

Perſonat & noto Pythia uate domus.

Conſulis hic faſces cecinit, Libyamq; receptam,

Hic mihi proſtratis bella canenda Getis.

Sed prior effigiem tribuit ſucceſſus amœnam,

K 4

Oratq; patritius nostra dicauit honos.
 Annuit hic princeps titulum poscente senatu.
 Respice iudicium quam graue Musa subis:
 Ingenio minuit merces properata fauorem,
 Carminibus ueniam praemia tanta negant,
 Et magis intento studium cenfore laborat,
 Quod legimur medio, conspicimurq; foro:
 Materies tamen ipsa iuuat, solitumq; timorem
 Dicturo magna sedula parte leuat.
 Nam mihi conciliat gratas impensius aures,
 Vel meritum libri, uel Stiliconis amor.

CLAVDIANI
 DE VICTORIA STILICONIS
 CONTRA
 Alaricum, liber.

Inacti quum claustra freti coeuntibus
 equoribus
 Armatus scopulis audax irrumperet
 Argo,

Oetæam, Colchosq; petens propiore periclo,
 Immunera omnibus attonitis solus postnumina Typhis
 Incolumem tenui damno seruasse carinam
 Fertur, & ancipitem montis uitasse ruinam,

Deceptoq;

Deceptoq; uagæ concursu rupis in altum
 Victricem duxisse ratem. stupuere superbae
 Arte uiri domitæ Symplegades, & noua passæ
 Iura soli, faciles cunctis iam puppibus hærent
 Ut uinci didicere semel. Quod si ardua Typhin
 Nauis ob innocuæ meritum sic gloria uexit,
 Quæ tibi pro tanti pulso discrimine regni
 Sufficiens laudes Stilico? licet omnia uates
 In maius celebrata ferant, ipsamq; secandis
 Argois trabibus iactent sudasse Mineruam,
 Nec nemoris tantum uinxisse carentia sensu
 Robora, sed cæso monitu Iouis augure luco,
 Arbore præfaga tabulas animasse loquaces.
 Plurima sed quamuis uarijs miracula monstribus
 Ingeminent teneras uincturi carmine mentes,
 Harpyiasq; truces, infopitissq; refusum
 Tractibus aurati custodem uelleris anguem,
 Et iuga taurorum rapidis ambusta fauillis,
 Et uirides galeis sulcos, foetasq; nouales
 Martis, & in segetem crescentis semina belli:
 Nil ueris æquale dabunt, prohibere rapaces
 Scilicet Harpyias, unaq; excludere mensa,
 Nobilior titulus, quam tot potuisse paratas
 In Latij prædam Geticas auertere fauces.
 An ego terrigenas potius mirabor in ipsis
 Procubuisse satis uitaë quibus attulit idem

Principium

Principium, finemq; dies, quam caesa Getarum

Agmina, quos tantis aluit Bellona trophaeis,

Totaq; sub galeis Mauortia canuit etas?

¶ uirum Per te nanq; tunum medijs exuta tenebris

Imperio sua forma redit, claustrisq; soluta

Tristibus exangues audent procedere leges.

Iamq; potestates priscus discriminat ordo

Iustitiae, quas ante pares effecerat una

Nube timor, tua nos urgenti dextera leto

Eripuit, tectisq; suis redduntur & agris,

Damnati fato populi, uirtute renati.

Iam non in pecorum morem formidine clausi

Prospicimus saeuos campis ardentibus ignes:

Alta nec incertis metimur flumina uotis

Excidio latura moram, non poscimus amnes

Vndosam seruare fidem, nubesq; fugaces,

Aut coniuratum querimur splendere serenum.

Ipsa quoq; interius furij exercita plebis

Securas iam Roma leuat tranquillior arces.

Surge precor ueneranda parens, & certa secundis

Fide deis, humilemq; metum deponere senectae,

Vrbs aequa uo polo: tum demum ferrea sumet

Ius in te Lachesis, quum sic mutauerit axem,

Foederibus natura nouis, ut flumine uerso

Irriget Aegyptum Tanais, Moeotida Nilus,

Eurus ab occasu, Zephyrus se promat ab Indis,

Caucaesisq;

Caucaesisq; iugis, calido nigrantibus Austro,
Getulas Aquilo glacie constringat arenas.

Fatales hucusq; manus, crebrisq; notatae

Prodigijs abiere minae: nec sidera pacem

Semper habent: ipsunq; Iouem turbante Typhæo,

Si fas est, timuisse ferunt, quum brachia centum

Montibus armaret totidem, spirasq; retorquens

Lamberet attonitas erectis anguibus Arctos.

Quid mirum si regna labor mortalia uexat?

Quum gemini fratres, genuit quos asper Alocus

Martem subdiderint uinclis, & in astra negatas

Tentarunt munire uias, steteritq; reuulsis

Penè tribus scopulis, caelesti machina bello.

Sed caret euentu nimius furor, improba nunquam

Spes latata diu, nec peruenerè iuuentae

Robur Aloidae, dum uellere Pelion Otrys

Nititur, occubuit Phoebo, moriensq; Ephialtes

In latus obliquam proiecit languidus Ossa.

Aspice quam rarum referens inglorius agmen.

Aspice Roma tuum iam uertice celsior hostem

Italia detrusus eat, quantumq; priori

Disimilis, qui cuncta sibi cessura ruenti

Pollicitus patrij numen iurauerat Istri,

Non nisi calcatis loricam ponere rostris.

O rerum, fatiq; uices, qui foeda parabat

Romanas ad supra iurvis, sua pignora uidis

Coniugibus permixta trahi, qui mente profunda
 Hauserat urbis opes, ultro uictoribus ipse
 Præda fuit: nostri quondam qui militis auro
 Aggressus tentare fidem, desertus ab omni
 Gente sua, manibusq; redit truncatus, & armis.
 Hoc quoq; quod ueniam leti ualuere mereri
 Si positis pendas odijs, ignoscere pulchrum
 Iam misero, poenæq; genus uidisse precantem.
 Quæ uindicta prior, quàm quum formido superbos
 Flectit, & assuetum spolijs affligit egestas?
 Sed magis ex alijs fluxit clementia causis,
 Consultitur dum Roma tibi, tua cura cõgìt
 Inclusis aperire fugam, ne peior in arcto
 Sæuìret rabies uenturæ nuncia mortis,
 Nec tanti nomen, stirpemq; abolere Getarum,
 Vt propius peterere fuit: procul arceat altus
 Iuppiter ut delubra Numæ, sedemq; Quirini
 Barbaries oculis saltem temerare prophanis
 Possit, & arcanum tanti deprehendere regni.
 Quamquam (si ueterum certamina rite recordor)
 Tunc etiam pulchra quum libertate uigerent
 Et proprio late florerent milite patres,
 Semper ab his famæ petiere insignia bellis
 Quæ diuersa procul tuto trans æquora uires
 Exercere dabat currus, regumq; catenæ
 Inter abundantis fati ludibria ductæ.

At uero

At uero Italianam quoties circumstetit atrox
 Tempestat, ipsumq; caput læsura prependit,
 Non illis uani ratio uentosa fauoris
 Sed grauiter spectata salus, ductorq; placebat,
 Non qui præcipiti traheret simul omnia casu,
 Sed qui maturo uel læta, uel aspera rerum
 Consilio momenta regens, nec tristibus impar,
 Nec pro successu tumidus, spaciumq; morandi,
 Vincendiq; modum mutatis nosset habenis.
 Cautius ingentes morbos, & proxima cordi
 Vlçera, Poenonæ tractat solertia curæ,
 Parcendoq; secat ferro ne in longius acto
 Irreuocandus eat, sectis uitalibus error.
 Sublimi certe Curium canit ore uetustas,
 Ac acidem Italo pepulit qui littore Pyrrhum.
 Nec magis insignis Marij, Paulij, triumphus,
 Qui captos niueis reges egere quadrigis.
 Plus fuga laudatur Pyrrhi, q̃ uincla Iugurthæ.
 Et quamuis gemina fessum iam clade fugarit,
 Post Decij lituos & nulli peruia culpæ
 Pectora Fabricij donis inuicta uel armis,
 Plena datur Curio pulsæ uictoria Pyrrhi.
 Quanto maius opus solo Stilicone peractum
 Cernimus? hic ualidam gentem quam dura niuosis
 Educat Vrsæ plagis: non Chaonas, atq; Moloßos,
 Quos Epirus alit, nec Dodonæa subegit

Hargius

Agmina, fatidicam frustra iactantia quercunt.
 Primus fulmineum lento luctamine Pœnum
 Compresit Fabius. campo post ausus aperto
 Marcellus uinci docuit. sed tertia uirtus
 Scipiadae Latijs tandem deterruit oris.

Vnus in hoc Stilico, diuersis artibus hoste

†superare Tres potuit completere duces, fremituq; furentem
 Cunctando, uicitq; manu, uictumq; relegat.

†prælia Atq; hic tanta breui miscentem incendia Pyrrhum

Sustinuit toto moerens Oenotria lustrò,
 Et propè ter senas Itali per graminis herbas
 Masilus Pœno sonipes uasante cucurrit,
 Hannibalemq; senem uix ad sua reppulit arua.
 Vindex sera patrum post bellum nata iuuentus.
 Hic celer effecit bruma ne longior una

Esset hyems, rerum primis sed mensibus æstas
 Temperiem cælo pariter, belloq; referret.
 Sed quid ego Hannibalè circa, Pyrrhūq; tot annis
 Certatum memorem? uilis cum Sparthacus omne
 Per latus Italiæ ferro bacchatus & igni,
 Consulibusq; palàm toties congressus inertes
 Exuerit castris dominos, & strage pudenda
 Fuderit imbelles aquilas seruilibus armis.
 Nos terrorum expers, & luxu mollior ætas
 Deficimus queruli. si bos adductus aratro,
 Si libata seges, non hanc ergastula nobis

Immiscere

Immiscere manum, nec coniurantis arenæ
 Turba fuit. qualem Stilico deiecerit hostem
 Thraces, & Hemonij poterunt, Messiq; fateri
 Frigida ter decies nudatum frondibus Hemuni
 Tendit hyems uestire gelu. totiesq; soluris
 Ver niibus, uiridem monti reparauit amictum,
 Ex quo iam patrios gens hec oblita Triones,
 Atq; Istrum transfucta semel uestigia fixit
 Threicio funesta solo. seu fata uocabant,
 Seu grauis ira deum, seriem meditata ruinis,
 Ex illo quoscunq; uagos impegit Erynnis
 Grandinis, aut morbi ritu, per deuia rerum
 Præcipites per †claustra ruunt. nec contigit ullis †lustra
 Annibus, aut scopulis proprias defendere terras.
 Nil Rhodope, nil uastus Athos, nil profuit †Hæmus †hebrus
 Otrisijs, facili contemnunt Strimona saltu,
 Et frustra rapidum damnant Aliagmona Besi.
 Nubibus intactum Macedo miratur Olympum,
 More pererratum campi: †gerit irrita Tempe †gemis
 Thessalus, & domitis irrisam cautibus Oetam,
 Sperchiusq; & uirgimbus dilectus Enyphæus
 Barbaricas lauere comas. non obiee Pindi
 Seruati Dryopes, nec nubifer Actia textit
 Littora Leucates. ipsæ quæ durius olim
 Restiterant Mœdis, primo conamine ruptæ
 Thermopylae, uallata maris Scyronia ripis,

†claustra

Et duo continuo coniectens æquora muro
 Isthmos, & angusti patuerunt ÷ templa Lycæi.
 Nec tibi Parrhasios licuit munire colonas
 Frondosis Erymanthe iugis, equitataq; summi
 Culmina Taygeti trepidæ uidistis Amicle.
 Tandem supplicium cunctis pro montibus Alpes
 Exegeret Getis, tot tandem flumina uictor
 Vindicat Eridanus, docuit nunc exitus alte
 Fatorum secreta tegi. Quisquam ne reclusis
 Alpibus ulterius Latij fore credidit umbram?
 Nonne uelut capta rumor miserabilis urbe
 Trans freta, trans Gallos, Pyrenæumq; cucurrit?
 Famaq; nigrantes succincta pauoribus alas
 Secum cuncta trabens à Gadibus usq; Britannum
 Terruit oceanum, & nostro procul axe remotam
 In solito belli tremescit murmure Thulen.
 Mandemus ne Noti flabris, quoscuq; timores
 Pertulimus? festiæ doleant ne tristibus aures?
 An potius meminisse iuuat? semperq; uicissim
 Gaudia præmissi cumulant inopina dolores.
 Utq; sub occidua iactatis Pleiade nautis
 Commendat placidum maris inclementia portum,
 Sic mihi tunc maior Stilico, quum leta periculis
 Metior, atq; illi redeunt in corda tumultus.
 Nonne uidebantur quamuis Adamante rigentes
 Turribus inualidis fragiles procumbere muris

Ferrateq;

Ferrateq; Getis ultro se pandere portæ?
 Nec uallum, densæq; sudes arcere uolantes
 Cornipedum saltus: iamiam conscendere puppes
 Sardoniosq; habitare sinus, & inhospta Cypri
 Saxa parant, uitamq; freto spumante tueri.
 Ipsa etiam diffusa breui Trimacria ponto
 Siserum natura sinat, discedere longe
 Optat, & Ionium refugio laxare Peloro.
 Fultaq; despiciens auro laquearia diues,
 Tutior Aeolijs mallet uixisse cauernis.
 Iamq; oneri creduntur opes, tandemq; libido
 Hæsit auaritiæ grauioribus obruta curis.
 Utq; est, ingenioq; loquax, & plurima fingi
 Permittens, crediq; timor, tunc somnia uulgo
 Narrari, tunc monstra deum, monitusq; sinistri,
 Quid meditentur aues, quid cum mortalibus æther
 Fulmineo uelit igne loqui, quid carmine poscat
 Fatidico, custos Romani carbafus æui.
 Territat assiduus lunæ labor, atraq; Phœbe
 Noctibus, ÷ horrifonas crebris ululata per urbes,
 Nec credunt uctito fraudatam sole sororem
 Telluris subeunte globo, sed castra sequutas
 Barbaras, Thesalidas patrijs lunare uenenis
 Incestare iubar, tunc anni signa prioris,
 Et si quod fortasse quies neglexerat omen,
 Addit cura nouis, lapidosos grandinis ictus,

†excita

†Aufonias

L

Molitusq; examen apes, passimq; crematas
 Perbacchata domos, nullis incendia caulis.
 Et nunquam caelo spectatum impune cometem,
 Qui primum roseo Phoebi prolatus ab ortu
 Quam micat astrigera senior cum coniuge Cepheus,
 Inde Lycaonia paulatim expulsus ab Arcto
 Crine uago, Getici scedauit sidera plausri,
 Donec in exiguum moriens uanesceret ignem.
 Sed grauius mentes caesorum ostenta luporum
 Horrificant, duo quippe lupi sub principis ora
 Dum campis exercet equos, uiolenter adorti
 Agmen, & excepti telis (immane relatu
 Prodigium) miramq; notam duxere futuri.
 Nam simul humano geminas de corpore palmas,
 Vtraq; persfissis emisit bellua costis,
 Illo leua tremens, hoc dextera uentre latebat,
 Intentis ambae digitis, & sanguine uiuo
 Scrutari si uera uelis, fera nuncia Martis
 Orbe sub Augusti casurum prodidit hostem,
 Utq; manus utero uirides patuere relecto,
 Romula post ruptas uirtus sic emicat Alpes.
 Sed malus interpretis rerum metus omne traherat
 Augurium peiore uia, truncataq; membra,
 Nutricemq; lupam Romae, regnoq; minari:
 Tunc reputant annos, interceptoq; uolatu
 Vulturis, incidunt prope ratas secula metis.

Trepentur

Soluo

Solus erat Stilico, qui de sperantibus augur
 Sponderet meliora manu, dubiæq; salutis
 Dux idem uatesq; fuit, durate parumper
 Inquit, & excussis muliebribus ore querelis
 Fatorum toleremus onus: nil nautica profunt
 Turbatæ lamenta rati: nec segnibus undæ
 Planctibus, aut uanis mitescunt flamina uotis.
 Nunc instare manu, toto nunc ipectore miti
 Communi pro luce decet, succurrere uelis,
 Exhaurire fretum, uarios aptare rudentes
 Omnibus, & docti iussis parere magistri.
 Non nisi perfidia nacti penetrabile tempus
 Irrupere Getæ, nostras dum Rhetia uires
 Occupat, atq; alio desudant Marte cohortes.
 Idcirco spes omnis abit, mirabile posset
 Esse mihi, si fraude noua, uel calle reperto
 Barbarus ignotas inuaderet inscius Alpes.
 Nunc uero geminis clades repetita tyrannis
 Famosum uulgauit iter, nec nota sefellit
 Semita præstructum bellis ciuilibus hostem.
 Per solitas uenere uias, aditusq; sequendos
 Barbarico Romana dedit discordia bello.
 Sed nec præteritis hæc res incognita seclis:
 Sæpe lacepsitam, sed non impune fatemur
 Ausoniam, hæc Senonũ restrinxit sanguine flammam,
 Hæc & Theutonico quondam patefacta furori

Trobore

T

L 2

CLAVDIANVS

Colla catenati uidit squalentia Cymbri.
 Vile decus, quod non erexit praeuius horror.
 Ingentes geminant discrimina magna triumphos.
 Quid turpes iam mente fugas? quid Gallica rura
 Respiciitis? Latioq; libet post terga relicto
 Longinquam profugis Ararim praecingere castris?
 Scilicet Arctoïis concessa gentibus urbe

†capitiq; Consideret regnum Rhodano, †capitiq; superstes
 Truncus erit, uestros stimulant si pignora sensus.
 †caula Me quoq; non impar naturæ cura remordet,
 Nec ferro sic corda rigent, aut nosse recusant
 Quam sanctum soceri nomen, quam dulce mariti,
 Quantum prolis amor: sed nunquam oblita decoris
 Obscenam latebram pietas ignaua requireret,
 Nec uobis fortis monitor mihi cautior uni.
 Hic coniux, hic progenies, hic charior omni
 Luce gener, pars nulla mei subducta procellæ.
 Accipe tu nostræ tellus Oenotria mentis
 †Vincula †Pignora, communes tecum subeuntia casus.
 Exiguamq; moram muris impende tuendis,
 Dum redeo, lectum referens in classica robora.
 His dictis pauidi firmavit inertia uulgi
 Pectora, migrantisq; fugam compescuit aulæ,
 Ausaq; tum primū tenebris emergere pulsas
 Hesperia, ut secum iunxisse pericula uidit
 Augustum, tantoq; sui stetit obside fati.

Protinus

DE BELLO GETICO.

83

Protinus umbrosa uestit qua litus oliua
 Larius, & dulci mentitur Nerea fluctu,
 Parua puppe lacum præteruolat ocyus, inde
 Scandit inaccessos brumali sisdere montes,
 Nil hyemis, cœli uè memor. Sic ille relinquens
 Ieiunos antro catulos immanior exit
 Hyberna sub nocte leo, tacitusq; per altas
 Incedit furiale niues, stant colla pruinis
 Aspera, flauentes astringit stiria setas.
 Nec meminit leti, nimbos uè aut frigora curat,
 Dum natis alimenta paret, sublimis in Arcton
 Prominet Herciniæ confinis Rhetia syluæ
 Quæ se Danubij iactat Rheniq; parentem,
 Vitraq; Romuleo prætendens flumina regno.
 Primo fonte breues, alto mox gurgite regnant,
 Et fluuios cogunt unda, cœuente minores
 In nomen transire suum, te Cymbrica Thetys
 Diuisum bifido consumit Rhene meatu.
 Thracia quinq; uadis Istrum uorat Amphitrite,
 Ambo habiles remis, ambo glacialia secti
 Terga rotis, ambo Boreæ Martiq; sodales.
 Sed latus Hesperia quæ Rhetia iungitur oræ,
 Præruptis ferit astra iugis, panditq; tremendam
 Vix æstate uiam, multi ceu Gorgone uisa
 Obliguerè gelu, multos hausere profunde
 Vasta mole niues, cumq; ipsi sæpe iuuentis

†superante

L 3

Naufraga candenti merguntur plaustra baratro.
Interdum subitam glacie labente ruina

†trepidus Mons dedit, & †trepidus fundamina subruit astris,
Pendenti malefida solo, per talia tendit
Frigoribus medijs Stilico loca, nulla Lyæi

†tratos Pocula, rara Ceres, †traptos contentus in armis
Delibasse cibos, madidoq; oneratus amictu
Argentem pulsabat equum, nec mollia fesso
Strata dedere torum, tenebris si cæca repressit
Nox iter, aut spelæa subit metuenda ferarum,
Aut pastorali iacuit sub culmine fultus
Cernicem clypeo. stat pallidus hospite magno
Pastor, & ignoto præclarum nomine uultum
Rustica sordenti genitrix ostendit alumno.

Illa sub horrendis prædura cubilia syluis
Illis sub niuib; somni, curæq; laborq;
Peruigil hanc requiem terris, hæc ocia rebus
Insuperata dabant, ille tibi Roma salutem
Alpinæ peperere case, iam fœdera gentes
Exuerant, Latijq; audita clade feroces

†castra Vindelicos saltus, & Norica †rura tenebant.

Ac ueluti famuli mendax quos mortis herilis
Nuncius in luxum falso rumore resoluît,
Dum marcent epulis, atq; inter uina chorosq;
Perfultat uacuis effrena licentia tectis:

†reuexit Si reducem dominum fors improuisa †reuinxit

Herent

Herent attoniti, libertatemq; perofus
Conscia seruilis præcordia concutit horror.
Sic ducis aspectu cuncti stupuere rebelles,
Inq; uno princeps Latiumq; & tota resulsie
Roma uiro: frons læta parum, non tristior æquo,
Non deiecta malis, mixta sed nobilis ira.

Qualis in Herculeo quoties infanda iubebat
Euristeus fuit ore dolor: uel qualis in atram
Sollicitus nubem mæsto Ioue cogitur æther.
Tantâ ne uos inquit Getici fiducia belli
Erigit: hinc animo frustra tumuistis inani.
Non ita Romanum fati uiolentia nomen
Opprimat, ut uestros nequeant punire tumultus,
Parte sui, neu uos longe sermone petito
Demorer, exemplum ueteris cognoscite †facti.

†fati

Quum ferus Ausonias perfringeret Annibal arces,
Et Trebiam †seuo geminaissent funere Cannæ,
Nequicquã Emathium pepulit spes uana Philippû,
Ut uelut afflictos ferro tentaret inerti.

†focio

Romanos commouit atrox iniuria patres,
Vrgerent maiora licet, grauiorq; tulere
Vrbibus inter se claris de culmine rerum
Congressis, aliquid gentes audere minores.
Nec poenam differre placet, sed bella gerenti
Punica Leuino, regis quoq; prælia mandant.
Paruit imperijs consul, sususq; Philippus,

L 4

Vilia dum grauibus populis interferit arma,
 Prætereunte manu, didicit non esse potentum
 Tentandas medijs quamuis in luctibus iras.
 Hoc monitu pariter nascentia bella represbit,
 Et bello quæ sunt opes, legitq; precantes
 Auxilio, mensus numerum qui congruus esset,
 Nec grauis Italiæ, formidandus uel regenti.
 Nec minus accepto nostræ rumore cohortes
 (Sic ducis urget amor) properantibus undiq; signis
 Conueniunt, usq; animi Stilicone recepti
 Singultus uarios, lachrymosaq; gaudia miscent.

Sic armenta bouum, uastis quæ turbida soluis
 Spargit hyems, cantus & sibila nota magistri
 Certatim repetunt, uel notæ pascua uallis,
 Inq; uicem se uoce regunt, gaudentiq; fideles
 Reddere mugitus, & qua sonus attingit aurem,
 Rara per obscuras apparent cornua frondes.
 Accurrit uicina manus, quam Rhetia nuper
 Vin delictis auctam spolijs, defensa probauit.
 Venit & extremis legio prætenta Britannis,
 Quæ Scoto dat frena truci, ferroq; notatas
 Perlegit tæxanimes Picti moriente figuras.
 Agmina quin etiam flauis obiecta Sicambris,
 Quæq; domant Scythos, immãsuetosq; Chersyicos,
 Huc omnes uertere minas, tutumq; remotis
 Exceabij Rhenum solo terrore relinquunt,

Vlla

Vllã ne posteritas credet? Germania quondam
 Illa ferox, populis quæ uix instantibus olim
 Principibus tota poterat cum mole teneri,
 Iam sese placidam præbet Stiliconis habenis,
 Ut nec præsidij nudato limite tentet
 Expositum calcare solum, nec transeat amnem,
 Incustoditam metuens attingere ripam.
 Celsior ô cunctis uniq; æquande Camillo,
 Vestris nanq; armis Alarici fracta quieuit
 Ac Brenni rabies; confusus rebus uterq;
 Diuinam tribuistis opem, sed tardior ille
 Iam captæ uindex patriæ, tu sospitis ultor.
 O quantum mutata tuo fortuna regressu,
 Ut sese pariter diffudit in omnia regni
 Membra uigor, uiuusq; redit calor urbibus ægris.

Creditur herculeis lucem renouasse lacertis
 Fœmina, dilecti fati impensa mariti,
 Ut inuenem spretæ laniatum fraude nouerçæ,
 Non sine Circæis Latonia reddidit herbis,
 Cretaq; (si uera narratur fabula) iudit
 Minoum rupto puerum prodire sepulchro,
 Quem senior uates auium clangore repertum
 Gramine restituit: miræ nam munere sortis
 Dulcia mella necem, uitam dedit horridus anguis.
 At tuus aduentus non unum corpus ab umbris,
 Sed tot communi populos sub morte iacentes,

L 5

Tprincipe

Tæxangues

CLAVDIANVS

Totaq; tartareis è faucibus oppida traxit,
 Ipso Roma die, nec adhuc ostenditur auctor.
 Perfonuit uenisse duccm, lætisq; Quirites
 Vocibus auspiciū certi plausere triumphī,
 Muniti Stilicone suo, quis gaudia, ueros
 Principis amplexus, alacris quis disserat aule?
 Pulueris ambiguam nubem speculamur ab altis
 Turribus, incerti socios apporet an hostes,
 Ille globus: mentem suspensa silentia librant,
 Donec puluere sub turbine sideris instar
 Emicuit Stiliconis apex, & cognita fuisse
 Canicis. gausa repens per moenia clamor
 Tollitur, ipse uenit: portas secura per omnes
 Turba salutatis effunditur obuia signis.
 Non iam delectus miseri, nec falce per agros
 Deposita, iaculum uibrans ignobile messor.
 Non tentat clypeum proiectis sumere rastris
 Bellona ridente Ceres, humilisq; nouorum
 Scditio clamosa ductum, sed uera iuentus,
 Verus ductor adest & uiuida Martis imago.
 Prospera sed quantum nostræ spes addita menti,
 Tantum exempta Getæ qui uertice proximus astris
 Post Alpes iam cuncta sibi promittit apertas:
 Nil superesse ratus, postquam tot flumina pulsit,
 Cinctaq; fluminibus crebris tot moenia cernit,
 Tot subito pedites, equitum tot conspicit alas

Seq;

DE BELLO GETICO. 86

Seq; uelut clausum laqueis sub pectore furtim,
 Aestuat, & nimium pronoferuore petit.
 Iam piget Italiæ, sperataq; Roma teneri
 Visa procul, magni subeunt iam tedia cepti.
 Occultat tamen ore metum, primosq; suorum
 Consultare iubet bellis annisq; uerendos.
 Crinigeri sedere patres, pellita Getarum
 Curia, quos plagis decorat numerosa cicatrix,
 Et tremulos regit hasta gradus, & nititur altis
 Pro baculo contis, non exarmata senectus.
 Hic aliquis grauior natu, cui plurima dictis,
 Consilijsq; fides, defixus lumina terræ,
 Concutiensq; comam, capuloq; accliuis eburno,
 Si numero non fallor, ait, tricesima currit
 Bruma ferè rapidū postquā transuauimus Istrum,
 Romanamq; manum tantis eludimus annis.
 Sed nunquam Mauors adeo constrinxit in arcum
 Res Alarice tuas: per tot certamina docto
 Crede seni, qui te tenero uice patris ab æuo
 Gestatum parua solitus donare pharetra,
 Atq; aptare breues humeris puerilibus arcus.
 Sæpe quidem frustra monui seruator ut icti
 Fœderis, Emathia tutus tellure maneres:
 Sed quoniam calidæ rapuit te flamma iuuentæ,
 Nunc saltem (si cura tibi manet ulla tuorum)
 His claustris euade precor, dumq; agmina longe,

Dum licet, Hesperijs præceps elabere terris,
 Ne noua prædari cupiens, & parta reponas,
 Pastoriq; lupus scelerum delicta priorum
 Intra septa luas. Quid palmitis uber Hetrusci,
 Quid mihi nescio q̄ proprio cum Tybride Romam
 Semper in ore geris? referunt si uera parentes,
 Hanc urbem insano nullus qui Martæ petiuit
 Lætatus uiolasse redit, nec numina sedem
 Destituunt, iactata procul dicuntur in hostem
 Fulmina, diuinisq; uolant pro mœnibus ignes,
 Seu cœlum, seu Roma tonat, si tennis Olympum,
 A magno Stilicone caue, qui semper iniquos
 Fortuna famulante premit: scis ipse perosus
 †regis Arcadiæ quàm densa uiguis cumulauerit ossa,
 Sanguine quàm largo Graios calefecerit amnes,
 Extinctusq; fores, ni te sub nomine legum
 Proditio, regniq; fauor texisset Eoi.

Talia grandæuum flammata fronte loquentem,
 Obliquisq; tuens oculis non pertulit ultra,
 Sed rupit rapidas accensa superbia uoces:

†sensibus Si non mentis inops, fraudataq; †mensibus ætas
 Præberet ueniam, nunquam hæc opprobria lingue
 Turpia Dannubius me sospite ferret inultus.
 An ne tot Augustos Hebro qui teste fugauit,
 Te patiar suadente fugam: quum cesserit omnis
 Obsequijs natura meis: sub sidere nostris

Sub

Sub pedibus montes, arefcere uidimus amnes.
 Non ita dii Getici faciant, manesq; parentum,
 Ut mea conuerso relegam uestigia cursu.
 Hanc ego uel regno uictor, uel morte tenebo
 Victus humum, per tot populos, urbesq; cucurri,
 Fregi Alpes, galeisq; Padum uictricibus hausi.
 Quid restat nisi Roma mihi? gens robore nostra
 Tunc quoq; pollebat, nullis quum fideret armis.
 At nunc Illyrici postquam mihi tradita iura,
 Meq; suum fecere ducem, tot tela, tot enses,
 Tot galeas multo Thracum sudore parauit,
 Inq; meos usus uectigal uertere ferri,
 Oppida legitimo iussu Romana coëgi.
 Sic me fata fouent, ipsi quos omnibus annis
 Vastabam, seruire dati, nocitura gementes
 Arna dabunt, flammisq; diu mollitus & arte
 In sua damna calybs, fabro lugente rubebit.
 Hortantes his adde deos, non somnia nobis
 Nec uolucres, sed clara palàm uox reddita luco est:
 Rumpe omnes Alarice moras, hoc impiger anno
 Alpibus Italiæ ruptis penetrabis ad urbem.
 Huc iter usq; datur, quis iam post talia segnis
 Ambigat: aut cœlo dubitet parere uocantis
 Sic ait, hortaturq; suos, belloq; uiâq;
 Instruit, attollunt uanos oracula fastus.
 O semper tacita fortes ambage maligna

¶ Hera Euentuq; patens. & noxia utibus ipsis
 Veri i sacra fides. Ligurum regione supremâ
 Peruenit ad fluuium miri cognominis urbem,
 Atq; illic domitus uix tandem interprete casu,
 Agnouit dubijs illusa uocabula fatis.

Necnon & Stilico pugnam poscentia mouit
 Pleno castra gradu, dictisq; instigat euntes.

Nunc nunc ô socij temeratæ sumite tandem
 Italiæ pœnas, obfessi principis armis
 Excusate nefas, deploratumq; Timæo
 Vulnus, & Alpinum gladijs abolete pudorem.
 Hic est, quem toties campis sudistis Achiuus,
 Quem discors, odijq; anceps ciuilibus orbis
 Non sua uis tutata diu, dum fœdera fallax
 Ludit, & alternæ periuria uendicat aule.
 Credite nunc omnes quas dira Britannia gentes,
 Quas Ister, quas Rhenus alit, pendere paratas
 In speculis: uno tot prælia uincite bello,
 Romanum reparate decus, molemq; labantis
 Imperij sulcite humeris: hic omnia campus
 Vindicat, hæc mundo pacem uictoria sancit.
 Non in Threicijs Hemi decernimus oris,
 Nec super Alphæas umbrantia Mænala ripas
 Constitimus: non hic Tegæam Argosq; tuemur:
 Visceribus medijs, ipsoq; in corde uidetis
 Bella geri, patrem clypeis de fendite Tibrim.

Talia

Talia nunc pediti, turmæ nunc mixtus equestri
 Dicta dabat, simul externis i præcepta ferebat
 Auxilijs, ibat patiens ditiosis Alanus,
 Quâ nostræ iussere tubæ, morte q; petendam
 Pro Latio docuit gentis præclarus Alana,
 Cui natura breues animis ingentibus artus
 Finxerat, immani q; oculos infecerat ira:
 Vulneribus pars nulla uacat, recisq; cunctis
 Gloria fœdati splendet iactantior oris.
 Ille tamen mandante procul Stilicone citatis
 Acceleratur equis, Italiamq; momordit harenam
 Felix, Elisijsq; plagis, & carmine dignus,
 Qui male suspectam nobis impensius arsit,
 Vel leto purgare fidem, qui iudice ferro
 Diluit immeritum laudato sanguine crimen.
 Morte uiri turbatus eques, steterat habenas
 Totaq; præciso mutassent agmina cornu,
 Ni celer instructa Stilico legione sequutus
 Subsidijs peditum pugnam instaurasset equestrem.
 Quis Musis ipsoq; licet Pœane recepto
 Enarrare queat, quantum Graduius in illa
 Luce suæ dederit fundator originis urbi?
 Altius haud unquam toto descendimus ense
 In iugulum Scythiæ, tanta nec clade superbum
 Contudimus Tanaim, uel cornua fregimus Istri.
 Inuisum miles sitiens haurire cruorem

¶ Tedi Cla

Per uarias uestes, onerataq; plaustra metallo,
 Transiit, & argenti cumulos, & cædis auarus
 Contemptas proculcat opes: preciosior auro
 Sanguis erat, passim neglecti prodiga lucris,
 Ira furens strictis odium mucronibus explet.
 Purpureos cultus, assumptas igne ualentes
 Exuuias, miserisq; graues crateras ab Argis,
 Raptasq; flagrantii spirantia signa Corintho
 Callidus ante pedes uenientibus obicit hostis
 Incaustum, neq; enim feralis præda moratur,
 Sed iustos præbent stimulos monimenta doloris.
 Asseritur ferro captiuum uulgus, & omnes
 Diuersæ uocis populi, quos traxerat hostis
 Seruitio, tandem dominorum strage redempti,
 Blanda cruentatis affigunt oscula dextris,
 Desertosq; lares, & pignora leta reuisunt.
 Miratur sua quenq; domus, cladesq; renarrant
 Ordine cognati, referunt miracula belli.

† tunc Quis tibi nunc Alarice dolor: cum Marte perirens

Diuitiæ, spolijsq; diu quæ sita supellex,
 Pulsarctiq; tuas ululatus coniugis aures,
 Coniugis inuictæ dudum quæ freta marito
 Demens Ausonidum gemmata monilia matrum,
 Romanasq; alta famulas ceruice prætebat.
 Scilicet Argolicas, Ephyreïadesq; puellas
 Cæperat, & pulchras iam sustulit Lacænas.

Sed

Sed dea quæ nimis obstat Rhamnusia uotis,
 Ingemuit, flexitq; rotam, domat aspera uictos
 Pauperies, unoq; die Romana rependit,
 Quicquid terdenis acies amissimus annis.
 O celebranda mihi cunctis Pollentia seclis,
 O meritum nomen felicibus apta triumphis,
 Virtutis fatale solum, memorabile bustum
 Barbariæ, nam sæpe locis, ac finibus illis
 Plena læsesito redijt uindicta Quirino.
 Illic oceani stagnis excita supremis
 Cymbrica tempestas, aliasq; immissa per Alpes
 Adueniens in geminæ gentis permisceat ossa,
 Et duplices signet titulos, commune trophæum.
 Hic Cymbros, fortesq; Getas Stilicone peremptos
 Et Mario, claris ducibus tegit Itala tellus.
 Discite uesanæ Romam non temerere gentes.

† Geticæ

CLAVDIANI DE BELLO GETICO
 CONTRA ALARICVM FINIS.

CL. CLAVDIANI IN TERTIVM
 consulatum Honorij Augusti,
 PRAEFATIO.

PARuos non aquilis fas est educere fœtus,
 Ante fidem Solis, iudiciumq; poli:
 Nam pater excusso salijt quum germine proles,
 Quaq; maternus rupit hiulca tepor:

M

CLAVD. PANEGYRIS IN III,
Protinus implumes conuertit ad aethera nidos,
Et recto flammam imperat ore pati.

Consulit ardentem radios, & luce magistra
†Naturam, uires, ingeniumq; probat.
†Degener & refugio torsit qui lumine uisus,
Vnguibus hunc seuis ira paterna ferit.
Exploratores oculis qui pertulit ignes,
Sustinuitq; acie nobiliore diem,
Nutritur, uolucrumq; potens, & fulminis haeres,
Gesturus summo tela trifidula Ioui.
Me quoq; Pierijs tentatum sepius antris
Audet magna suo mittere Roma deo.
†arces Iam dominas †aures, iam regia tecta meremur,
Et chelys Augusto iudice nostra sonat.

CLAVDIANI
PANEGYRIS DE TERTIO
CONSVLATV HONO-
RII AVGVSTI.

†pompa TERTIA Romulei sumant exor-
dia fasces,
Terq; tuas ducat bellatrix †Roma
curules.
Festior annus eat, cinctusq; imitata Gabinos,
Diues Idaspis augefcet purpura gemmis.

Succedant

CONSVLAT. HONORII. 90

Succedant armis trabae, tentoria lictor
Ambiat, & Latiae redeant ad signa secures.
Tuq; o qui †patrium curis aequalibus orbem †Latium
Eo cum fratre regis, procede secundis
Alitibus, Phoebiq; nouos ordire meatus,
Spes uotumq; poli, quem primo a limine uitae
Nutrix aula fouet, strictis quem fulgida telis
Inter laurigeros aluerunt castra triumphos.
Ardua priuatos nescit fortuna penates,
Et †regimen cum luce dedit, cognata potestas †regnum
Excepit tyrio uenerabile pignus in ostro,
Lustrauitq; tuos aquilis uictricibus ortus
Miles, & in medijs †cunabula praebuit hastis. †uenabula
Te nascente ferox toto Germania Rheno
Intremuit, mouitq; suas formidine slyas
Caucasus, & positus nomen confessa pharetris,
Ignauas Meroë traxit de crine sagittas.
Reptasti per †signa puer, regumq; †feroces †scuta
Exuuiæ tibi ludus erant, primusq; solebas †trecentes
Aspera complecti torum post praelia patrem,
Signa triumphato quoties flexisset ab Istro
Arctoa de strage calens, & posceret patrem †partem
De spolijs Scythicos arcus, aut rapta Gelonis
Cingula, uel iaculum Daci, uel frena Sueui.
Ille coruscanti clypeo te sepe uolentem
Sustulit arridens, & pectore pressit anheolo,

M 2

CLAVD. PANEGYRIS IN III.

Intrepidum ferri, galeæ nec triste timentem
Fulgur, & ad summas tendentem brachia cristas,
Tunc sic lætus ait: Rex ô stellantis olympi,
Talis perdomito recedat mihi filius hoste,
Hyrcanas populatus opes, aut cæde superbus
Assyria, sic ense rubens, sic flamine crebro
Turbidus, & grato respersus puluere belli,
Armaq; gauiso refrat captiua parenti.

Mox ubi firmasti recto uestigia gressu,
Non tibi defidias molles, nec marcida luxu
Ocia, nec somnos genitor permisit inertes,
Sed noua per duos instruxit membra labores,
Et cruda teneras exercuit indole uires.

Frigora sæua pati, grauius non cedere nimbis,
Aestiuum tolerare iubar, transnare sonoras
Torrentum furias, ascensu uincere montes,
Plantitiem cursu, ualles & concaua saltu,
Necnon in chlypeo uigiles perducere noctes,
In galea portare niues, nunc spicula cornu
Tendere, nunc glandes Balcari spargere funda:
Quoq; magis nimum pugne inflammaret amorem
Facta tui numerabat aui, quem littus adustæ
Horrescit Libyæ, ratibusq; imperuia Thule.
Ille leucus Mauros, nec falso nomine Pictos

tuagum Edomuit, Scotumq; tuago mucrone secutus,
Fregit Hyperboreas remis audacibus undas

Et

CONSULAT. HONORII. 91

Et geminis fulgens utroq; sub axe trophæis,
Tethyos alternæ refluas calcauit harenas.
Hos tibi uirtutum stimulos, hæc femina laudum,
Hæc exempla dabat, non ocyus hausit Achilles
Semiferi præcepta senis, seu cupidis artes,
Sine lyræ cantus, medicas seu discretet herbas.

Interea turbata fides, ciuilia rursus
Bella tonant, dubiumq; quatit discordia mundum.
Prò crimen superum, longi prò dedecus æui,
Barbarus Hesperias exul possederat urbes,
Sceptraq; deiecto dederat Romana clienti.
Iam princeps molitur iter, gentesq; remotas
Colligit Auroræ, tumidus quasq; pererrat
Euphrates, quas lustrat Haly, quas ditat Orontes,
Turiferos Arabum saltus, uada Casspia Mœdi,
Armenij Phasin, Parthi liquere Nyphaten.

Quæ tibi tunc Martis rabies? quantusq; sequendi
Ardor erat? quanto flagrabant pectora uoto,
Optatas audire tubas? campiq; cruenta
Tempestate frui? truncisq; immergere plantas?
Ut leo, quem filuæ matris spelunca tegebat,
Vberibus solitum pasci, quum crescere sensit
Vngue pedes, & terga iubis, & dentibus ora,
Iam negat imbelles epulas, & rupe relicta
Getulo comes ire patri, stabulisq; minari
Aestuat, & cæsi terga absorbere iuueni.

M 3

CLAVD. PANEGYRIS IN III.

Ille uetat, rerumq; tibi commendat habenas,
 Et sacro meritos ornat diademate crines,
 Tantaq; se pietas rudibus ostentat in annis.
 Sic ætas animo celsit, que uerentur ut omnes
 Imperiū tibi serò datum. uictoria uelox
 Auspicijs effecta tuis. pugnasit uterq;
 Tu fatis, genitorq; manu. te propter & Alpes
 Inuadit faciles: cauto nec profuit hosti
 Munitiū hæsisse locis: spes irrita ualli
 Concidit, & scopulis patuerunt claustra reuulsis.
 Te propter gelidis Aquilo de monte procellis
 Obruit aduersas acies, reuolutaq; tela
 Vertit in auctores, & turbine reppulit hastas.

O nimium dilecte deo, cui fundit ab antris
 Aeolus armatas hyemes, cui militat æther,
 Et coniuuati ueniunt ad classica uenti.
 Alpinae rubuere niues, & frigidus amnis
 Mutatis sumauit aquis, turbaq; cadentum
 Staret, ni rapidus iuuisset flumina sanguis.
 At ferus inuentor scelerum traiecerat altum
 Non uno mucrone latus, duplexq; tepebat
 Ensis, & ultrices in se conuerterat iras,
 Tandem iusta manus iam libertate reducta
 Quamuis emeritum peteret natura reuerti
 Numen, & auratas astrorum panderet arcus,
 Nutaretq; oneri uenturo conscius Atlas,

Distulit

CONSULAT. HONORII. 92

Distulit Augustus cupido se reddere cælo,
 Dum tibi pacatum presentem traderet orbem.
 Nec mora Bistonij alacer confurgis ab oris,
 Inter barbaricas ausus transfire cohortes.
 Impavidus uultu linquis Rhodopeia saxa
 Orpheis animata modis: iuga deseris Oetes
 Herculeo damnata rogo: post Pelion intras
 Nereis illustre choris, te pulcher Enipheus
 Celsaq; Dodone stupuit, rursusq; loquitur
 In te Chaoniae mouerunt carmina quercus.
 Illyrici legitur plaga littoris, arua teruntur
 Dalmatiae, Phrygij numerantur stagna Timau.
 Gaudent Italiae sublimibus oppida muris
 Aduentu sacrata tuo, submissus adorat
 Eridanus, blandosq; iubet mitescere fluctus,
 Et Phaethontæas solite deslere ruinas
 Roscida frondosæ reuocant electra sorores.

Quanti tum iuuenes? quantæ spreuere pudorem
 Spectandi studio matres? puerisq; seueri
 Certauerent senes? quum tu genitoris amico
 Exceptus gremio, mediam ueberere per urbem,
 Velaretq; pios communis laurea currus.
 Quis non Luciferum roseo cum Sole uideri
 Credidit? aut iunctum Bromio radiare tonantem?
 Feruet cristatis exercitus undiq; turmis,
 Quisq; sua te uoce canens: praestringit athena

†flore

M 4

CLAVD. PANEGYRIS IN III.

Lux oculos, nudiq; seges Mauortia ferri
 Ingeminat splendore diem, pars nobilis arcu,
 Pars longe iaculis, pars cominus horrida contis:
 Hi uolucres tollunt aquilas, hi picta draconum
 Colla leuant, multusq; tumet per nubila serpens
 Iratus stimulante Noto, uiuicq; receptis
 Flatibus, & uario mentitur sibila tractu.

Vt uentum ad sedes, cunctos discedere testis
 Dux iubet, & generum compellat talibus ultro:
 Bellipotens Stilico, cuius mihi robur in armis,
 Pace probata fides (quid enim per praelia gessi

†studate tro
 phæum

† Sarmatis
 cas

Te sine?) quem merui te non i suadente triumphum?
 Othrysiū pariter Getico sœda uimus Hebrum
 Sanguine, † Dalmaticas pariter prostrauimus alas,
 Rypheaq; simul fessos porreximus artus
 In glacie, stantemq; rota sulcauimus Istrum.
 Ergo age, me quoniam cœlestis regia poscit,

Tu curis succede meis, tu pignora solus
 Nostra foue, geminos dextra tu protege fratres,
 Per consanguineos thalamos, noctemq; beatam,
 Per tedas quas ipsa tuo regina leuauit

†dirige

Coniugio, sociâq; utrum produxit ab aula,
 Indue mente patrem, crescentes † dilige fœtus
 Vt ducis, ut foceri: iam iam securus ad astra
 Te custode ferar. i upta si mole Typhoeus

†vinculis

† Vndis prosiliat, Tityus si membra resoluat,

Si furor

CONSULAT. HONORII. 93

Si furor Enceladi proiecta mugiat Aetna,
 Opposito Stilicone cadent, nec plura loquutus
 Sicut erat liquido signauit tramite nubes,
 Ingrediturq; globum lunæ, lumenq; reliquit
 Arcadis, & Veneris clementes peruolat auras.
 Hinc Phœbi permensus iter, flammamq; nocentem
 Gradiui, placidumq; Iouem, stetit arce suprema
 Argenti, qua zona riget Saturnia tractu.

Machina laxatur cœli, rutilaq; patefcunt
 Sponte fores, Arctoa parat conuexa Bootes,
 Australes referat portas succinctus Orion,
 Inuitantq; nouum sydus, pendentq; uicissim
 Quas partes uelit ille sequi, quibus esse sodalis
 Dignetur stellis, aut qua regione moueri.

O decus eibericum, terrarum gloria quondam,
 Te tuus oceanus natali gurgite † lassum

† lapsam

Excipit, & notis Hispania proluit undis.
 Fortunata parens, primos quum detegis ortus,
 Aspicias Arcadium: quum te procliuor urges,
 Occiduum: uisus remoratur Honorius ignem,
 Et quocunq; uagos flectis sub cardine cursus,
 Natorum per regna uenis, qui mente serena,
 Maturoq; regunt iunctis moderamine gentes,
 Secula qui rursus formant meliøre metallo.
 Luget auarities Stygijs innexa catenis,
 Cumq; suo demens expellitur ambitus auro.

CLAVD. PANEGYRIS

Non dominantur opes, non corrumpentia sensus
 Dona ualent, emitur sola uirtute potestas.
 Vnanimi fratres, quorum mare, terraq; fatis
 Debentur, quodcumq; manus euasit auitas
 Quod superest patri, uobis iam Mulciber arma
 Præparat, & Sicula Cyclops incude laborat.
 Brontes innumeris exasperat ægida signis.
 Altum fulminea crissare in casside conum
 Festinat Steropes, nec lit thoraca Pyragmon,
 Ignisfluisq; gemit Lipare fumosa cauernis.
 Vobis Ionia uirides Neptunus in alga
 Nutrit equos, qui summa freti per cærulea possint
 Ferre uiam, segetemq; leui percurrere motu,
 Nesciat ut spumas, nec proterat ungula culmos.
 †Iamq; †iam uideo Babylona rapti, Parthumq; coactum
 †aidet Non sicca trepidare fuga, iam Baetra teneri
 Legibus, & famulis Gangem pallefcere ripis,
 Gemmatosq; humilem dispergere Persida cultus.
 Ite per extremum Tanaim, pigrosq; Trioner,
 Ite per ardentem Libyam, superate uapores
 Solis, & arcanos Nili deprendite fontes.
 Herculeum finem, Bacchi transcurrete metas.
 Vestri iuris erit quicquid complectitur axis.
 Vobis rubra dabunt preciosas æquora conchas,
 Indus ebur, ramos Panchaia, uellera Seres.

PANEGYRICI IN TERTIVM CONSV
 LATVM HONORII FINIS.

CL. CLAVDIANI PANEGYRIS
 DE QVARTO CONSVLATV
 HONORII AVGVSTI.

Vspicijs iterum sese regalibus annus
 Induit, & nota fruitur iactantior aula.
 †Limina nec †passi circũ priuata morari †passim
 Exultant reduces Augusto consule fasces.
 Cernis ut armorum proceres, legumq; potentes
 Patritios sumunt habitus, & more Gabino
 Discolor incedit legio: positusq; parumper
 Bellorum signis, sequitur uexilla Quirini.
 Licitori cedunt aquilæ, ridetq; togatus
 Miles, & in medijs effulget curia castris.
 Ipsa palatino circumuallata senatu
 Iam trabeam Bellona gerit, parmamq; remouit
 Et galeam, sacras humeris uectura curules.
 Nec te laurigeras pudeat Gradiue secures
 Pacata gestare manu, Latiaq; micantem
 Loricam mutare toga, dum ferreus hæret
 Currus, & Eridani ludunt per prata iugales.
 Haud indigna coli, nec nuper cognita Marti
 Vlpia progenies, & que diademata mundo
 Sparisit Ibera domus, nec tantam uilior iunda †aula
 Promeruit seriem gentis, cunabula souit
 Oceanus, terræ dominos, pelagiq; futuros,
 Immenso decuit rerum de principe nasci.
 Hinc processit auus, cui post Arcto frementi

CLAVD. PANEGYRIS IN III.

Classica Masilas adnexuit Africa lauros.
 Ille Caledonijs posuit qui castra pruinis,
 Qui medio Libyæ sub castide pertulit ætus,
 Terribilis Mauro, debellatorq; Britanni
 Littoris, ac pariter Boreæ uastator, & Austri.
 Quid rigor æternus? cœli quid sidera profunt?
 Ignotumq; fretum: maduerunt Saxone suso
 Orcaes, incaluit Pictonum sanguine Thule,
 Scotorum cumulos fleuit glacialis Hyberne.
 Quis calor obsistit fortii? per uasta cucurrit
 Aethiopum, cinxitq; nouis Atlanta manipulis.
 Virgineum Tritona bibit, sparfosq; uenenis
 Gorgoneos uidit thalamos, & uile uirentes
 Hesperidum risit, quos ditat fabula ramos.
 Arx incensa Iubæ, rabies Maurusia ferro
 Cefisit, & antiqui penetralia diruta Bocchi.

Sed laudes genitor longe transgressus auitas,
 Subdidit oceanum sceptris, & margine cœli
 Clausit opes, quantum distant à Tigride Gades,
 Inter se Tanais quantum Nilusq; relinquunt.
 Hæc tamen innumeris per se quesita trophæis,
 Non generis dono, non ambitione potitus,
 Digna legi uirtus, ultro se purpura supplex
 Obtulit, & solus meruit regnare rogatus.
 Nam quum barbaries penitus commota gementem
 Irrueret Rhodopen, & mixto turbine gentes

Iam

CONSULAT. HONORII. 95

Iam deserta suas in nos transfunderet Arctos,
 Danubij totæ uomerent quum praelia ripæ,
 Quum Geticis ingens premeretur Mysia plaustris,
 Flauaq; Bistonios reperirent agmina campos,
 Omnibus afflictis, & uel labentibus ictis,
 Vel propè casuris, unus tot funera contra
 Restitit, extinxitq; faces, agrosq; colonis
 Reddidit, & læti rapuit de faucibus urbes.
 Nulla relicta foret Romani nominis umbra,
 Ni pater ille tuus, iam iam ruitura subisset
 Pondera, turbatamq; ratem, certa q; leuasset
 Naufragium commune manu. Velut ordine rupto
 Quū procul insane traheret Phaethōta quadrigæ,
 Sæuiretq; dies, terramq; & stagna propinqui
 Haurirent radij, solito cum murmure toruus
 Sol occurrit equis, qui postquam rursus heriles
 Agnouere sonos, redijt meliore magistro
 Machina, concentusq; poli, trususq; recepit
 Imperium, flammæq; modum, sic traditur illi
 Seruaturq; oriens, at non pars altera rerum
 Tradita, bis possessa manu, bis parata periclis.
 Per uarium gemini scelus erupere tyranni
 Tractibus occiduis, hunc seuæ Britannia fudit,
 Hunc sibi Germanus famulum delegerat, exul.
 Ausus uterq; nefas, domini respersus uterq;
 Infontis iugulo, nouitas audere priori

† curtusq;

CLAVD. PANEGYRIS IN III.

Suadebat, tantumq; dabant exempla sequenti.
 Hic noua moliri praeceps, hic quereere tuta
 Prouidus, hic fufus, collectis uiribus ille,
 Hic uagus excurrens, hic inter claustra reductus:
 Difsimiles, sed morte pares: euadere neutri
 Dedecus, aut mixtis licuit procumbere telis.
 Amiffa specie, raptisq; insignibus ambo
 In uultus rediere suos, manibusq; reuinctis
 Oblati, gladijs submitunt colla paratis,
 Et uitam, ueniamq; rogant. pro damna pudoris
 Qui modo tam densas nutu mouere cohortes,
 In quos iam dubius sese liberauerat orbis,
 Non hostes uictore cadunt, sed iudice fontes
 †arte Damnat uoce reos. petijt quos † Marte tyrannos,
 Amborum periere duces: hic sponte carina
 Decidit in fluctus, illum suus abstulit ensis.
 Hunc Alpes, hunc pontus habet, solatia caesis
 Fratribus haec ultor tribuit, necis auctor uterq;
 Labitur, Augustas par uictima mitigat umbras.
 Has dedit inferias tumulis, iuuenumq; duorum
 Purpureos merito placauit sanguine manes.
 Illi iustitiam confirmauere triumpho,
 Praesentes docuere deos: hinc secula discant,
 Indomitum nihil esse pio, tutum ue nocenti.
 † sibi Nuncius ipse † suis longas incognitus egit
 Praeuento rumore uias, inopinus utrumq;

Perculit,

CONSVLAT. HONORII.

Perculit, & clausos montes ut plana reliquit.
 Extruite immanes scopulos, attollite turres,
 Cingite uos fluiijs, uastas opponite soluas,
 Garganum Alpibus, Apenninumq; niualem,
 Permixtis sociata iugis, & rupibus Hemum
 Addite Caucaesis, inuoluite Pelion Ossae,
 Non dabitis murum sceleri, qui uindicat ibit.
 Omnia subsident meliori peruia cause.
 Nec tamen oblitus ciuem, cedentibus atrox
 Partibus infremuit: non insultare iacenti
 Malebat, mitis precibus, pietatis abundans,
 Poenae parcus erat, paci non intulit iram,
 Post acies odijs idem qui terminus armis.
 Profuit hoc uincente capi, multosq; subactos
 Aspera laturae commendauere † catenae,
 † catenae
 Magnarum largitor opum, largitor honorum
 Pronus, & in melius gaudens conuertere fata.
 Hinc amor, hinc ualidum deuoto milite robur,
 Hinc natis mansura fides, hoc nobilis ortu
 Nasceris, aequa eua cum maiestate creatus,
 Nullaq; priuatae passus contagia sortis.
 Omnibus acceptis ultro te regia solum
 Protulit, & patrio felix adolefens in ostra,
 Membraq; uestitu nunquam † temerata profano
 † uiolata
 In sacros cecidere sinus. Hispania patrem
 Auriferis eduxit aquis: te gaudet alumno

CLAVD. PANEGYRIS IN IIII.

Bosphorus, Hesperio de limine surgit origo.
 Sed natrix Aurora tibi. pro pignore tanto
 Certatur, geminus ciuem te uendicat axis,
 Hercules & Bromij sustentat gloria Thebas.
 Hæsit Apollineo Delos Latonia partu,
 Cretaq; se iactat tenero reptata tonanti.
 Sed melior Delo, Dictæis clarior oris,
 Quæ dedit hoc numen regio: non litora nostro
 Sufficerent angusta deo, nec inhospita Cinthi
 Saxa tuos artus duro læsere cubili.
 Accliuus genitrix auro, circumflua gemmis,
 In Tyrios enixa toros: ululata uerendis
 Aula puerperijs. quæ tunc documenta futuri?
 Quæ uoces auium: quanti per inane uolatus?
 Quis uatum discursus erat: tibi corniger Hammon,
 Et dudum taciti rupere silentia Delphi.
 Te Perse cecinerunt Magi, te sensit Hetruscus
 Augur, & inspectis Babylonius horruit astris.
 Chaldæi stupere senes, Cumanaq; rursus
 Intonuit rupes, rabidæ delubra Sibyllæ.
 Nec te progenitum Cybeleius ære sonoro
 Lustrauit Coribas: exercitus undiq; fulgens
 Astitit, ambitur signis Augustior infans.
 Sensit adorantes galeas, rediditq; ferocem
 Vagitum lituis: uitam tibi contulit idem
 Imperiumq; dies: inter cunabula consul

Proucheris

CONSULAT. HONORII. 97

Proucheris, signans posito modo nomine fastos:
 Donaturq; tibi, qui te produxerat, annus.
 Ipsa Quirinali paruum te cinxit amictu
 Mater, & ad primas docuit reptare curules.
 Vberibus sanctis, immortalisq; deorum
 Crescis adoratus gremio: tibi sepe Diana
 Menalios arcus, uenatricesq; pharetras
 Suspenderit, puerile decus: tu sepe Mineræ
 Lufisti clypeo, fuluanq; impune pererrans
 Aegida, tractasti blandos interritus angues.
 Sæpe tuas etiam iam tum gaudente marito
 Velauit regina comas, festinaq; uoti
 Presumptum diadema dedit, tum læuibus ulnis
 Sustulit, & magno porrexit ad oscula patri.
 Nec dilatus honos, mutatus principe Cæsar,
 Protinus æquaris fratri. nec certius unquam
 Hortati superi, nullis præsentior æther
 Affuit omnibus: tenebris inuoluerat atris
 Lumē hyems, densosq; Notus collegerat imbres.
 Sed mox cum solita miles te uoce leuasset,
 Nubila dissoluit Phoebus, pariterq; dabantur
 Sceptra tibi, mundoq; dies caligine liber,
 Bosphorus aduersam patitur Calchedona cerni.
 Nec tantum uicina nitent, sed tota repulsis
 Nubibus exiit Thrace, Pangæa renident.
 Infuctosq; palus radios Mæotica uibrat,

NS

CLAVD. PANEGYRIS IN IIII.

Nec Boreas nimbos, aut sol ardentior egit.
 Imperij lux illa fuit: prælagus obibat
 Cuncta nitor, risitq; tuo natura fereno.
 Vifa etiam medio populis mirantibus audax
 Stella die, dubitanda nihil, nec crine retuso
 Languida, sed quantus numeratur nocte Bootes.
 Emicuitq; plagis alieni temporis hostes
 Igms, & agnosci potuit quum luna lateret:
 Siue parens Augusta fuit, seu sorte relaxit
 Diuus auus, seu te claris properantibus astris
 Cernere sol patiens cælum cõmune remisit.
 Apparet quid signa firant: uentura potestas
 Claruit Ascenio, subita quum luce comarum
 Innocuus flagraret apex, Phrygiog; uolutus
 Vertice, fatalis redimiret tempora candor.
 At tua cælestes illustrant omnia flammæ.

Talis ab Idæis primæuus Iuppiter antris
 Possessi stetit arce poli, famulosq; recepit
 Natura tradente deos: lanugine nondum
 Vernabant uultus, nec adhuc per colla fluebant
 Moturæ conuexa comæ, tum scindere nubes
 Discibat, fulmenq; rudi torquere lacerto.
 Lætor augurio genitor, natisq; superbus
 Iam paribus, duplici sultus consorte redibat,
 Splendebatq; pio complexus pignora curru:

Haud aliter summo gemini cum patre Laones
 Progenies

Fluceret

CONSULAT. HONORII. 98

Progenies Leda sedent: in utroq; relict
 Frater, utroq; soror, similis chlamys effluit auro.
 Stellati pariter crines: iuuat ipse tonantem
 Error, & ambiguae placet ignorantia matri:
 Eurotas proprios discernere nescit alumnos.

Vt domus exceptit reduces, ibi talia tecum
 Pro rerum stabili fertur ditioe locutus.
 Si tibi Parthorum solum fortuna dedit
 Chære puer, terrisq; procul uenerandus Eois
 Barbarus Arsacio consurgeret ore tiaras,
 Sufficeret sublime genus, luxuq; fluentem
 Deside, nobilitas posset te sola tueri.
 Altera Romane longe rectoribus aule
 Conditio, uirtute decet, non sanguine niti
 Maior, & utilior factio coniuncta potenti.

Vile latens uirtus: quid enim submersa tenebris
 Proderit? obscuro ueluti sine remige puppis,
 Vel Lyra quæ reticet, uel qui non tenditur arcus.
 Hanc tamen haud quisquam qui non agnouerit ante
 Semet, & incertos animi placauerit æstus,
 Inueniet: longis illuc ambagibus itur.

Dice orbis, quod quisq; sibi quæ conderet artus
 Nostros, æthercis miscens terrena Prometheus,
 Synceram patri mentem furatus olympo,
 Continuit claustris, indignantemq; reuinxit.
 Et quum non aliter possent mortalia tingi,

†secum

†tulisse

†ulterior
fato

†incestos

†patrio

†fingi

CLAVD. PANEGYRIS IN III.

Adiunxit geminas. Illæ cum corpore lapsæ
 Intereunt, hæc sola manet, bustoq; superstes
 Euolat: hanc alta capitis fundauit in arce
 Mandatricem operum, prospexituramq; labori.
 Illas inferius collo, præceptaq; summæ
 Pasuras dominæ, digna statione locauit.
 Quippe opifex ueritus cõfundere sacra prophanis,
 Distribuit partes animæ, sedesq; remouit.
 Iran, sanguinei regio sub pectore cordis
 Protegit, imbutam flammis, auidamq; nocendi,
 Præcipitemq; sui rabie succensa tumescit,
 Contrahitur i tepefacta metu, quumq; omnia secum
 Duceret, & requiem membris uesana negaret,
 Inuenit pulmonis opem, madidumq; i fluenti
 Præbuit, ut tumida ruerent in mollia fibræ.
 At sibi cuncta petens, nil collatura cupido
 In iecur & tractus imos compulsa recessit,
 Quæ uelut immanes referat dum bellua victus
 Expleri pasciq; nequit, nunc uerbere curas
 Torquet auaritiæ, stimulis nunc flagrat amorum,
 Nunc gaudet, nunc moesta i dolet, satiataq; rursus
 Exoritur, cæsãq; redit pollentius Hydra.
 Hos igitur potuit si quis sedare tumultus,
 Inconcuissa dabit puræ sacraria menti.
 Tu licet extremos latè dominere per Indos,
 Te Medus, te mollis Arabs, te Seres adorent,

† stupefacta

† ta

† furenti

† fillet

Si

CONSULAT. HONORII. 99

Si metuis, si parua cupis, si ducris ira,
 Seruitij patiere iugum, tolerabis iniquas
 Interius leges: tunc omnia iure tenebis,
 Quum poteris rex esse tui: procliuor usus
 In peiora datur, suadetq; licentia luxum;
 Illecebrisq; effrena fauet: tunc uiuere caste
 Asperius, quum prompta Venus: tunc durius ira
 i Consulimus, quæ pena patet, sed cõprime motus
 Nec tibi quid liceat, sed quid fecisse decebit
 Occurrat, mentemq; domet respectus honesti.
 Hoc te præterea crebro sermone monebo,
 Ut te totius medio telluris in orbe
 Viuere cognoscas, cunctis tua gentibus esse
 Facta palam, nec posse dari regalibus usquam
 Secretum uitij, nam lux altissima fati
 Occultum nihil esse sinit, latebrasq; per omnes
 Intrat, & i obtrufos implorat fama recessus.
 Sis pius in primis, nam cum uincamur in omni
 Munere, sola deos equat clementia nobis.
 Neu dubie suspectus agas, neu falsus amicis
 Rumorum ue auidus: qui talia curat, inanes
 Horrebit strepitus, nulla non anxius hora.
 Non sic excubis, nec circumstantia pila,
 Quam tutatur amor, non extorquebis amari.
 Hoc alterna fides, hoc simplex gratia donat.
 Nonne uides operum i qui se pulcherrimus ipse

† praua

† cõsulitur

† abstrufos

† quod

N 3

CLAVD. PANEGYRIS IN III.

Mundus amore ligat: nec ui connexa per æuum
 Conspirant elementa sibi: ð quî limite Phœbus
 Contentus medio, contentus littore pontus,
 Et quî perpetuo terras ambitq; uehitq;:
 Nec premat incumbens oneri, nec cesserit aer.
 Qui terret, plus ipse timet. fors ista tyrannis
 Conuenit, inuideant claris, fortesq; trucidant,
 Muniti gladijs uiuant, septiq; uenenis
 Ancipites habeant arces, trepidiq; minentur.
 Tu ciuem patremq; geras, tu consule cunctis,
 Nec tibi: nec tua te moueant, sed publica uota.
 In cõmune iubes si quid, censesq; tenendum,
 Primus iussa subi: tunc obseruantior æqui
 ¶ negat Fit populus, nec ferre ¶ uetat, quum uiderit ipsum
 Auctorem parere sibi. componitur orbis
 Regis ad exemplum: nec sic inflectere sensus
 Humanos edicta ualent, quàm uita regentis.
 Mobile mutatur semper cum principe uulgus.
 His tamen effectis, nec sustidire minores,
 Neu pete prescriptos homini transcendere fines.
 Inquinat egregios adiuncta superbia mores.
 Non tibi tradidimus dociles seruire Sabæos,
 Armeniæ dominum nec te presfecimus oræ,
 Nec damus Assyriam, tenuit quam scemina gentē:
 Romani qui cuncta diu rexere, regendi:
 Qui nec Tarquinij fastus, nec iura tulere

Cæsaris:

CONSVLAT. HONORII. 100

Cæsaris: annales ueterum delicta loquuntur.
 Hærebunt macule. Quis non per secula damnat
 Cæsareæ portenta domus? quem dira Neronis
 Funera? quem rupes Caprearum tetra latebit
 Incesto possessa seni? uictura feretur
 Gloria Traiani, non tam quod Tigride uicto,
 Nostra triumphati fuerat prouincia Parthi,
 Alta quod inuictus stratis capitolia Dacis,
 Quàm patriæ quod mitis erat. Nec desine tales
 Nate sequi. si bella tonant, prius agmina duris
 Exerce studijs, & seuo præstrue Marti.
 Non brumæ requies, non hybernacula segnes
 Eneruent torpore manus. ponenda salubri
 Castra loco, præbenda uigil custodia uallo.
 Disce ubi densari cuneus, ubi cornua tendi
 Aequius, aut iterum flecti: quæ montibus aptæ,
 Quæ campis acies, fraudi quæ accõmoda uallis,
 Quæ uia difficilis, fidit si mœnibus hostis,
 Tum tibi murali libretur machina pulis,
 Saxa rotet præcepis aries, ¶ prætectaq; portas
 Testudo feriat: ruat emersura iuuentus
 Effossi per operta soli. si longa moretur
 Obsidio, tum uota caue secura remittas,
 Inclusum ue putes, multis damnoza fuere
 Gaudia: dispersi pereunt, somnoq; soluti.
 Sæpius incauta nocuit uictoria turbæ.

¶ proies
 ctas

N 4

CLAVD. PANEGYRIS IN III,

Neu tibi regificis tentoria larga redudent
 Delicijs, ne ue imbelles ad signa ministros
 Luxuries armata trahat: neu flantibus austris
 Neu pluuijs cedas, neu defensura calorem
 Aurea summoueant rapidos umbracula soles.
 In uentis utare cibis: solabere partes
 Aequali sudore tuas. si collis iniquus,
 Primus ini: syluam si cedere prouocat usus,
 Ne pudeat sumpta quercum strauisse bipenni.
 Calcatur si pigra palus, tuus ante profundum
 Prætenet sonipes: fluuios tu protere curru
 Hærentes glacie, liquidos tu scinde natatu.
 Nunc eques in medias equitum te consere turmas,
 Nunc pedes assistas pediti, tum promptius ibunt
 Te socio, tum conspicuus gratusq; feretur
 Sub te teste labor. dicturum plura parentem
 Voce subit. Equidẽ (sæuant modo numina cœptis)
 Hæc effecta dabo, nec me fratriq; tibiq;
 Dissimilem, populi cõmissaq; regna uidebunt.
 Sed cur non potius uerbis quæ differis usu
 Experior? gelidas certe nunc tendis in Alpes,
 Duc tecum comitem, figant sine nostra tyrannum
 Spicula, palleseat nostro sine barbarus arcu.
 Italiam ne feram furij prædonis acerbi
 Subiectam: patiar Romam seruire clienti?
 Vsq; uædæo ne puer? nec me polluta potestas

Nec

CONSULAT. HONORII. 101

Nec pia cognati tanget uindicta cruoris?
 Per strages equitare libet: da protinus arma.
 Cur annos obicis? pugnae cur arguor impar?
 Aequalis mihi Pyrrhus erat, quum Pergama solus
 Verteret, & patri non degeneraret Achilli.
 Deniq; si princeps castris hæreret nequibo,
 Vel miles ueniam, delibet dulcia nati
 Oscula, miratusq; refert: Laudanda petisti,
 Sed festinus amor, ueniet robustior ætas,
 Ne propera, necdum decimas emensus aristas
 Aggredere metuenda uiris: uestigia magna
 Indolis agnosco, fertur Pelleus Eoum
 Qui domuit Porum, quum prospera sæpe Philippi
 Audiret, lætos inter fleuisse sodales,
 Nil sibi uincendum patris uirtute relinqui.
 Hos uideo motus, fas sit promittere patri,
 Tantus eris: nostro nec debes regna fauori,
 Quæ tibi iam natura dedit. Sic mollibus olim
 Sridula ducturum pratis examina regem
 Nascentem uenerantur apes, & publica mellis
 Iura petunt, traduntq; fauos, sic pascua paruus
 Vendicat, & necdum firmatis cornibus audax
 Iam regit armentum uitulus, sed prælia differt
 In tuiuenem, patiensq; meum cum fratre tuere
 Me bellante locum, uos impacatus Araxes,
 Vos celer Euphrates timeat, sit Nilus ubiq;

†Venerem

N 3

CLAVD. PANEGYRIS IN III.

Vester, & emissio quicquid sol imbuat ortu.
 Si pateant Alpes, habeat si causa sequundos
 Iustior euentus, aderis, partesq; receptas
 Suscipies, animosa tuas ut Gallia leges
 Audiat, & nostros æquus modereris Iberos.
 Tunc ego securus futi, lætusq; laborum
 Discedam, uobis utrunq; regentibus axem.
 Interea Musis animus dum mollior instet,
 Et quæ mox imitere legas, nec desinat unquam
 Tecum Graia loqui, tecum Romana uetustas.
 Antiquos euolue duces, assuesce futuræ
 Militiæ, Latium retro te confer in æuam.
 Libertas quæ sita placet, mirabere Brutum.
 Perfidiam damnas, Metij satiabere pœnis.

† despice Triste rigor nimius, Torquati t' despue mores,
 Mors impensa bonum, Decios uenerare ruentes.

† vir t' Vel solus quid fortis agat, te ponte soluto
 Oppositus Cocles, Mutij te flamma docebit.

† perfre-
 gat Quid mora t' perficiat, Fabius: quid rebus in arctis
 Dux gerat, ostendat Gallorum strage Camillus.
 Discitur hinc nullos meritis obistere casus.
 Prorogat æternam feritas tibi Punica fumam
 Regule successus superant aduersa Catonis.

† hinc Discitur in quantum paupertas sobria possit.
 Pauper erat Curius, reges quum uinceret armis.
 Pauper Fabritius, Pyrrhi quum sperneret aurum.

CONSVLAT. HONORII. 102

Sordida Serranus flexit dictator aratra:
 Lustrata lictore casæ, salscesq; salignis
 Postibus affixi, collectæ consule messes,
 Et sulcata diu trabato rura colono.

Hæc genitor præcepta dabat, uelut ille carina
 Longeuus rector, uarijs quem sepe procellis
 Explorauit hyems, ponto iam fessus & annis,
 Aequoreas alni nato cõmendat habenas:
 Et casus, artesq; docet, quo dextra regatur
 Sydere, quo fluctus possint moderamine falli,
 Quæ nota nimborum, quæ fraus insida sereni,
 Quid sol occidius prodat, quo saucia uento
 Decolor iratos attollat Cynthia uultus.

Aspice nunc quacunq; micæ, seu circulus Austri
 Magne parens, gelidi seu te meruere Triones,
 Aspice, completur uotum, iam natus adequat
 Te meritis, & quod magis est optabile, uincit,
 Subnixus Stilicone tuo, quem fratribus ipse
 Discedens clypeum, defensor emq; dedisti.
 Pro nobis nihil ille pati, nullumq; recusat
 Discrimen tentare sui, non dura uiarum,
 Non incerta maris: Libyæ squalentis harenas
 Audebit superare pedes: madidaq; cadente
 Pleiade, Getulas intrabit Syrtibus undas.
 Hunc tamen in primis populos lenire feroces
 Et Rhenum pacare iubes, uolat ille citatis

† nauita
 Syrtes

CLAVD. PANEGYRIS IN IIII.

Vectus equis, nullaq; latus stipante caterua.
 Aspera nubiferas quã Rhetia porrigit Alpes,
 Pergit, & hostiles (tanta est fiducia) ripas
 Incomitatus adit: totum properare per annum
 Attonitos reges humili cervice uideres.
 Ante ducem nostrum flauam sparsere Sicambri
 Casariem, pauidoq; orantes murmure Franci
 Procubuerè solo: iuratur Honorius absens,
 Imploratq; tuum supplex Alemania nomen.
 Basternæ uenere truces, uenit accola solus,
 Bruclerus Herciniæ, latisq; paludibus exit
 Cimbrus, & ingentes Albim liquere Cherusci.
 Accipit ille preces uarias, tardoq; rogatus
 Annuit, & magno pacem pro munere donat.
 Nobilitant ueteres Germanica fœdera Drufos,
 Marte sed ancipiti, sed multis cladibus empta.
 Quis uictum meminit sola formidine Rhenum?
 Quod longis alij bellis potuere mereri,
 Hoc tibi dat Stiliconis iter. post ocia Galli
 I Limitis, hortaris Graias fulcire ruinas.
 Ionium tegitur uelis, uentiq; laborant
 Tot curuare sinus, seruaturasq; Corinthum
 Prosequitur facili Neptunus gurgite classes.
 Et puer Isthmiaci iam pridem litoris exul
 Secura repetit portus cum matre Palemon.
 Castra cruore natant, moritur pellita iuuentus,

Pars

†Miratur

†Militis

CONSVLAT. HONORII. 103

Pars morbo, pars ense perit, non lustra Lycei,
 Non Erymanthææ iam copia sufficit umbrae
 Innumerus exusta rogis, inudataq; ferro.
 Sic flagrasse suas letantur Mænala solus.
 Excutiat cineres Ephyræ, Spartanus & Arcas
 Tutior, exangues pedibus proculcet acruos,
 Fessaq; pensatis respiret Græcia pœnis.
 Gens qua non Scythicos diffusior ulla Triones
 Incoluit: cui paruus Athos, angustaq; Thrace
 Cum transfret erat: per te uiresq; tuorum
 Fracta ducum, lugetq; sibi iam rara superstes.
 Et quorum turbæ spatium uix præbuit orbis,
 Vno colle latent: sitiens inclusaq; uallo
 Ereptas que fuit aquas, quas hostibus ante
 Contiguas, alio Stilico deflexerat arcu,
 Mirantemq; nouas ignota per auia ualles
 Iusserat auerso fluuium migrare meatu.
 Obuia quid mirum uinci, quam barbarus ultro
 Iam cupiat seruire tibi: tina Sarmata discors
 Sacramenta petit: proiecta fraude Gelonus
 Militat: in Latios ritus transistis Alani:
 Ut fortes in Marte uiros, animisq; paratos,
 Sic iustos in pace legis, longumq; tueris
 Electos, crebris nec succedentibus urges
 Iudicibus: notis regimur, fruimurq; quietis,
 Militiaq; bonis, cum bellatore Quirino

†exutaq;

†pelle

CLAVD. PANEGYRIS IN III.

Ceu placido moderante Numa. non imminet ensis,
 Nullæ nobilium cædes, non crimina uulgo
 Texuntur. patria mæstus non truditur exul.
 Impia continui cessant augmenta tributi.
 Non infelices tabulæ. non hasta reflexas
 Vendit opes auidas, emptor non uoce citatur.
 Nec tua priuatis crescent æraria damnis.
 †largis Munificus † laudis, sed non es prodigus auri.
 Perdurat non emptia fides, nec pectora merces
 Alligat, ipsa suo pro pignore castra laborant.
 Te miles nutritor amat. Quæ deniq; Romæ
 Cura tibi? quàm fixa manet reuerentia patrum?
 Firmatur senium iuris, priscamq; resumunt
 Canicium leges, emendanturq; uetustæ,
 Acceduntq; nouæ. talem sensere Solonem
 Res Pandionis: sic armipotens Lacedæmon,
 Despexit muros rigido munita Lycurgo.
 Quæ sub te uel causa grauis, uel iudicis error?
 Nec legitur dubijs quis litibus addere finem
 Iustior, et mersum latebris educere uerum.
 Quæ pietas? quantusq; rigor? tranquillaq; magni
 Vis animi: nulloq; leuis terrore moueri?
 †quàm Nec noua mirari facilis: † quæ docta facultas
 Ingenij linguæq; modus: responsa uerentur
 Legati, grauibusq; latet sub moribus ætas.
 †parua Quantus in ore pater: radiat quàm † torus uoluptas
 Frontis, et augusti maiestas grata pudoris?

Iam

CONSULAT. HONORII. 104

Iam patrias imple galeas, iam cornus auita
 Tentatur. uibranda tibi promittitur ingens
 Dextra rudimentis, Romanâq; uota moratur.
 Quis decor, incedis quoties clypeatus, et auro
 Squameus, et rutilus cristis, et casside maior?
 Sic quum Threicia primum sudaret in hasta,
 Flumina lauerunt puerum Rhodopeia Martem.
 Quæ uires iaculis? uel quum Gortynia tendis
 Spicula, quàm felix arcus, certiq; petitor
 Vulneris, et iussum mentiri nescius ictum?
 Scis quo more Cydon, qua dirigat arte sagittas
 Armenius, refugo quæ sit fiducia Partho.
 Sic Amphionis pulcher sudore palastræ
 Alcides pharetras, Diræaq; tela solebat
 Prætentare feris, olim domitura gigantes,
 Et pacem latura polo, semperq; cruentus
 Ibat, et Alcmena prædam referere uanti.
 Cœruleus tali prostratus Apollinis Python,
 Implicuit fræctis moritura uolumina syluis.
 Quum uelctaris equo, simulacrâq; Martia ludis,
 Quis molles † sinuare fugas, quis tendere contum
 †timulose Acrior: aut subitos melior flexisse recursus?
 Non te Massagete, non gens exercita campo
 Thessala, non ipsi poterunt æquare bimbres.
 Vix comites alæ, uix te suspensa sequuntur
 Agmina, feruentesq; tument post terga Dracones.

CLAVD. PANEGYRIS IN IIII.

Viq; tuis primum sonipes calcaribus arsit,
 Ignescunt patule nares, non sentit arenas
 Vngula, discussæq; iubæ sparguntur in armos,
 Turbantur phaleræ, spumosis morsibus aurum
 Fumat, anhelantes exundant sanguine gemmæ.
 Ipse labor, puluisq; decet, confusaq; motu
 Cæsaries, uestis radiato murice solem
 Combibit, in gesto crispatur purpura uento.
 Si dominus legeretur equis, tua posceret ultro
 Verbera Nereidum stabulis nutritus Arion:
 Seruiretq; tuis contempto Castore frenis
 Cyllarus, & flauum Xanthus spreuisset Achillem.
 Ipse tibi famulas præberet Pegasus alas,
 Portaretq; libens, melioraq; pondera passus
 Bellerophon teas indignaretur habens.
 Quinetiam uelox Auroræ nuncius Aethon
 Qui fugat bimittu stellæ, roscoq; domatur
 Lucifero, quoties equitem te cernit ab astris
 Inuidet, inq; tuis maualis spumare lupatis.
 Nunc quoq; quos habitus, quæta miracula pōpæ
 Vidimus? Ausonio quum iam succinctus amictu
 Per Ligurum populos solito conspectior ires?
 Atq; inter niueas alte ueherere cohortes?
 Obtixisq; simul pubes electa lacertis
 Sydereum gestaret onus: sic numina † nymphis
 In uulgus proferre solet, penetrabilibus exit

† Mēphis

Effigies,

CONSVLAT. HONORII. 105

Effigies, breuis illa quidem: sed plurimus infra
 Luniger, imposita suffirans ueste sacerdos
 Testatur sudore deum: Nilotica sistris
 Ripa sonat, uariosq; modos Aegyptia ducit
 Tibia, submissis admugit cornibus Apis.
 Omnis nobilitas, omnis tua sacra frequentat
 Tibridis & Latij soboles: conuenit in unum
 Quicquid in orbe fuit procerū, quibus auctor hono
 Vel tu uel genitor: numerofo consule cōsul (ris
 Cingeris, & socios gaudes admittere patres.
 Illustri te prole Tagus, te Gallia doctis
 Ciuibus, & toto stipauit Roma senatu.
 Portatur iuuenum ceruicibus aurea sedes,
 Ornatuq; nouo grauior deus: asperat Indus
 Velamenta lapis, preciosaq; fila Smaragdis
 Ducta uirent: Amethystus inest, & fulgor Hiberus
 Temperat arcanis Hyacinthi cærulea flammis.
 Nec rudis in tali suffecit gratia textu:
 Auget acus meritum, picturatumq; metallis
 Viuit opus, multaq; ornantur lappide uultus,
 Et uarijs spirat Nereia bacca figuris.
 Quæ tantum potuit digitis mollire rigorem
 Ambitiosa colus: uel cuius pectinis arte
 Traxerunt solidae gemmarum stamina telæ?
 Inuia quis calidi scrutatus stagna profundi
 Tethyos inuasit gremium: quis diuitis algæ

CLAVD. PANEGYRIS IN VI.

Germina flagrantes inter quæ sinit harenas?
 Quis iunxit lapides ostro? quis miscuit ignes
 Sydonij rubricę; maris tribuere colorem
 Phœnicēs, Seres subtegmina, pondus Hidaspes.

Hoc si Mæonias cinctu graderere per urbes,
 †Trāsferret In te pampineos †proferret Lydia thyrsos,
 In te Nysa choros: dubitarent Orgia Bacchi
 Cui furerent: irent blandæ sub uincula tigres.

Talis Erythræis intextus Nebrida gemmis
 Liber agit currus, & Caspia flecfit eburnis
 Colla iugis: Satyri circum, crinemq; soluta
 Mænades astringunt hederis uictricibus Indos.
 Ebruis hostili uelatur palmitè Ganges.

Aspice mox letum sonuit clamore tribunal,
 Te fastos incunte quater, solennia ludit
 Omnia libertas, deductum uindice morem
 Lex celebrat, famulusq; iugo laxatus herili
 Ducitur, & grato remeat securior ictu.
 Tristis conditio pulsata fronte recedit
 In ciuem, rubuere genæ, tergoq; remouit
 Verbera, promissi felix iniuria uoti.
 Prospera Romuleis sperantur tempora rebus
 In nomen uentura tuum: præmissa futuris
 Dant exempla fidem: quoties te cursibus æui
 Præfecit, toties accessit laurea patri.

† Grutūni Ausi Danubium quondam transnare † Gothunni,

111

CONSULAT. HONORII. 106

In lintres fregece nemus, †tibi mille ruebant
 Per fluuium plenæ cuneis immantibus alni.
 Dux Odotheus erat, tanta conamina classis
 Incipiens ætas, & primus concutit annus.
 Submersæ federe rates, sicutantia nunquam
 Largius Arctos pauere cadauera pisces.

Corporibus premitur Peuce: per quinque recurrens
 Ostia, barbaricos uix egerit unda cruores.
 Confessusq; parens, Odothei regis opima
 Rettulit, exuuiasq; tibi, ciuile secundis
 Conficis auspicijs bellum, tibi debeat orbis

Fata † Gothunnorum, de bellatumq; tyrannum.

Ister sanguineos egit te consule fluctus.
 Alpinos genitor rupit te consule montes.
 Sed patrijs olim fueras successibus auctor,
 Nunc eris ipse tuus, semper uenere triumpho
 Cum trabecis, sequiturq; tuos uictoria fasces.
 Sis precor asidue consul, Marij q; relinquas
 Et senis Augusti numerum. Quæ gaudia mundi
 Per tua lanugo quam serpere cœperit ora?

Quum tibi † prodiderit festus nox pronuba te das?
 Quæ tali donata toro: quæ murice fulgens
 Ibit in amplexus tanti regina mariti?
 Quæ nam tot diuis ueniet nurus: omnibus aruis
 Et toto dotanda mari, quantusq; feretur
 Idem per Zephyri metas Hymeneus, & Eurij?
 O mihi si liceat thalamis intendere carmen

†ter

† Grutunorum

† protulerit

CLAVD. PANEGYRIS IN IIII.

Communiale tuis, si te iam dicere patrem
Tempus erit, quum tu trans Rheni cornua uictor
Arcadius, capte spolijs Babylonis onustus
† meliore Cōmunem ī maiore toga signabitur annuum,
Crintusq; tuo sudabit fasce Lyæus.
Vltima fraternas horrebunt Bactra secures.

CLAVD. IN QVARTVM CONSVLATVM
HONORII FINIS.

CL. CLAVDIANI IN SEXTVM
CONSULATVM Honorij Augusti,
PRAEFATIO.

OMnia quæ sensu uoluntur uota diurno,
Pectore sopito reddit amica quies.
Venator defessa toro quum membra reponit,
Mens tamen ad syluas, & sua lustra redit.
Iudicibus lites, aurigæ somnia currus,
Vanaq; nocturnus meta cauetur equis.
Furto gaudet amans, permutat nauita merces,
Et uigil elapsas querit auarus opes.
Blandaq; largitur frustra sitientibus ægris
Irriguus gelido pocula fonte sopor.
Me quoq; Musarum studium sub nocte silenti
Artibus assuetis sollicitare solet.
Nanq; poli media stellantis in arce uidebar

Ante

CONSULAT. HONORII. 107

Ante pedes summi carmina ferre Iouis.
Viq; fauet somnus, plaudebant numina dictis,
Et circumfusi sacra corona chori.
Enceladus mihi carmen erat, uictusq; Thyphoeus:
Hūc premit Inarimes, hūc grauis Actna domat.
Quam letus post bella Iouem susceperit ether,
Phlegrææ referens premia militiæ.
Additur ecce fides, nec me mea lusi imago,
Irrita nec falsum somnia misit ebur.
En princeps, en orbis apex, æquatus olympo.
En quales memini turba uerenda deos.
Fingere nil maius potuit sopor, altaq; uati
Conuentum cælo præbuit aula parem.

CL. CLAVDIANI
PANEGYRIS IN SEXTVM
HONORII AVGVSTI
CONSULATVM.

VREA Fortunæ reduci si templa
priors
Ob reditum uouere ducum, non di-
gnius unquam
Hæc dea pro meritis amplas sibi posceret ædes,
Quam sua quū pariter trabeis repetatur & urbi
Maestas, nec enim campus solennis, & urna

† preparatus

CLAVD. PANEGYRIS IN VI.

Luditur in morem: species nec dissona cœtu,
 Aut peregrina nitet simulati iuris imago.
 Indigenas habitus natiua palatia sumunt.
 Et patrijs plebem castris sociante Quirino,
 ¶ tui Mars Augusta tibi renouat suffragia campi.
 Qualis erit terris, quem mons Euandrius offert
 Romanis auibus, quem Tybris inaugurat annus?
 Quamquam omnes quicumq; tui cognominis anni,
 Semper inoffensum dederint successibus omen,
 Sintq; trophœa tuas semper comitata secures:
 Hic tamen ante omnes miro promittitur ortu
 Urbis, & Augusti geminato nomine felix.

Namq; uelut stellæ Babylonia cura salubres
 Optima tunc spondet mortalibus ædere fata,
 Coelicolæ quum celsa tenent, summoq; feruntur
 Cardine, nec radios humili statione recondunt:
 Haud aliter Latæ sublimis signifer aulæ,
 ¶ propria Imperij sydus t̄ prima cum sede locauit:
 Auget spes Italas, & certius omnia surgunt
 Victrici concepta solo, quum pulcher Apollo
 Lustrat Hyperboreas Delphis cessantibus aras.
 Nil tum Castaliæ riuus cõmunibus undæ,
 Dissimiles, uili nec discrepat arbore laurus.
 Anraq; mœsta silent, inconsultiq; recessus.
 At si Phœbus adest, & frenis Grypha iugalem
 Riphæo tripodas repetens detorsit ab axe,

Tunc

CONSVLAT. HONORII. 108

Tunc syluæ, tunc antra loqui, tunc uiuere fontes,
 Tunc sacer horror aquis, adytisq; effunditur Echo
 Clarior, & doctæ spirant præsagia rupes.

Ecce Palatino creuit reuerentia monti,
 Exultatq; habitante deo, potioraq; Delphis
 Supplicibus late populis oracula pandit,
 Atq; suas ad signa iubet reuiuere lauros.
 Non alium certe decuit rectoribus orbis
 Esse larem, nulloq; magis se colle potestas
 Aestimât, & summi sentit fastigia iuris.
 Attollens apicem subiectis regia rostris,
 Tot circum delubra uidet, tantisq; decorum
 Cingitur excubijs: iuuat intra tectâ tonantis
 Cernere Tarpeia pendentes rupe gigantes,
 Cœlatasq; fœres, medijsq; uolantia signa
 Nubibus, & densum stipantibus æthera templis,
 Acrâq; uestitis numerosa puppe columnis
 Consita, subnixasq; iugis immanibus ædes,
 Naturam cumulante manu, spolijsq; micantes
 Innumeros arcus: acies stupet igne metalli,
 Et circumfuso trepidans obtunditur auro.
 Agnoscis he tuos princeps uenerande penates?
 Hæc sunt quæ primis olim miratus in annis,
 Patre pio monstrante t̄ petis, nil optimus ille
 Diuorum toto meruit felicis æuo,
 Quam quod Romuleis uictor sub mœnibus egit

Tuias

Te conforte dies, quum se melioribus addens
 Exemplis, ciuem gereret terrore remoto,
 Alternos cum plebe iocos, dilectaq; passus
 lurgia, patritiasq; domos, priuataq; passim
 Visere, deposito dignatus limina fastu.

Publicus hinc ardescit amor, cum moribus æquis
 Inclinat populo regale modestia culmen.

Teq; rudem uitæ quamuis diademate necdum
 Cingebare comas, socium sumebat honorum
 Purpureo solum gremio, paruumq; triumphis

‡ Imbuit † Induit, & magnis docuit præcludere fastis.

Te linguis uariæ gentes, missiq; rogatum
 Fœdera, Persarum proceres cum patre sedentem

Hac quondam uidere domo, positaq; tiara
 Submisere genu, te cum prælargæ uocauit

Ditandas ad dona tribus, fulgentia tecum
 Collecti trabecatus adit delubra senatus,

Romano puerum gaudens offerre fauori,
 Ut nouus imperio iam tunc assuesceret hæres.

‡ conferta † Hinc tibi concreta radice tenacius hæsit,

Et penitus totis inoleuit Roma medullis,
 Dilectæq; urbis teneris conceptus ab annis

Tecum creuit amor, nec te mutare reuersum
 Euuluit propria nutritor Bosphorus arce.

Et quoties optare tibi, quæ mœnia mallet,
 Alludens genitor regni pro parte dedisset,

Diuitis

Diuitis Auroræ solum, sortemq; paratam,
 Sponte remittebas fratri, regat ille uolentes
 Assyrios: habeat Pharium cum Tigride Nilum.

Contingat mea Roma mihi, nec uota fessilit
 Euentus, fortuna nouum molita tyrannum

Iam tibi querebat Latium, belloq; sequundo
 Protinus Eoa uelox accitus ab aula

Suscipis Hesperiam patrio bis Marte receptam.

Ipsa per Illyricas urbes oriente relicto

Ire Serena comes, nullo deterrita casta

Materna te mente fouens, Latioq; futurum

Rectorem, generumq; sibi, seniore supernas

Iam repetente plagas, illo sub cardine rerum

Sedula scrutatum per tot discrimina pignus

Restituit sceptris patru, castrisq; mariti.

Certauit pietate domus, fideq; reductum

Contugis, officijs Stiliconis cura recepit.

Felix ille parens, qui te securus olympum

Succedente petit: quam lætus ab æthere cernit

Se factis creuisse tuis, duo namq; fuere

Europæ, Libyæq; hostes, Maurisius Atlas

Gildonis furias, Alaricum barbara Peuce

Nutrierat, qui sepe tuum streuere prophana

Mente patrem, Thracum tueniens è sinibus alter

Hebri clausit aquis, alter præcepta uocantis

Respuit, auxilijsq; ad proxima bella innegatis,

‡ ueniens

‡ rogatis

Abiurata palam Libyæ possederat arua.
 Quorū nunc meritam repetens non immemor iram
 Supplicij fruitur, natoq; ultore triumphat.
 Ense Thyestidae pœnas exegit Orestes:
 Sed mixtum pietate nefas, dubitandaq; cædis
 Gloria maternæ, laudem cum crimine pensat.
 Paut Iuleos inuiso sanguine manes
 Augustus, sed falsa pij præconia sumpsit,
 In luctum patriæ ciuili strage i'parentis.
 At tibi causa patris rerum cõiuncta saluti
 Bellorum duplicat lauros: ijsdemq; trophæis
 Reddita libertas orbi, iudicta parenti.

Sed mihi iam pridem captum Parnasia Maurum
 Pierijs egit fidibus chelys: arma Getarum
 Nuper apud socerum plectro celebrata recentii:
 Aduentus nunc sacra tui libet ædere Musis,
 Grataq; patris exordia sonere bellis.
 Iam Pollentini tenuatus funere campi
 Concessaq; sibi rerum sic ammonet usus)
 Luce, tot amissis socijs, atq; omnibus unâ
 Direptis opibus, Latio discedere iussus
 Hostis, & immensi reuolutus culmine fati,
 Turpe retexit iter. Qualis piratica puppis,
 Quæ cunctis insensa fretis, scelerumq; referta
 Diuitijs, multasq; diu populata carinas,
 Incidit in magnam, bellatricemq; irremem,

Dum

Dum prædam de more putat, uiduataq; cæsis
 Remigibus, scisis uelorum debilis alis,
 Orba gubernaculis, antennis saucia fractis,
 Ludibrium pelagi uento iactatur & unda,
 Vastato tandem pœnas luitura profundo:
 Talis ab urbe minas retro flectebat inanes
 Italiam fugiens, & quæ uenientibus ante
 Prona fuit, iam difficilis, iam dura reuersis.
 Clausa putat sibi cuncta pauor, retroq; relictos
 Quos modo terreat rediens exhorruit amnes.

Vndosa tum fortè domo, uitreisq; sub antris
 Rerum ignarus adhuc ingentes pectore curas
 Voluebat pater Eridanus: quis bella maneret
 Exitus, imperium ne Ioui, legesq; placerent,
 Et uitæ Romana quies, an iura perosus
 Ad prisceos pecudum damna ret secula ritus.

Talia dum secum mouet anxius, aduolat una
 Naiadum resoluta comam, complexaq; patrem:
 En Alaricus, ait, non qualem nuper ouantem
 Vidimus, exangues genitor mirabere uultus.
 Percensere manum, tantaq; ex gente iuuabit
 Reliquias numerasse breues, iam desine cœsta
 Frõte queri, nymphasq; choris iam redde i' sorores. T' honoris
 Dixerat. Ille caput placidis sublime fluentis
 Extulit, & tois lucem spargentia ripis
 Aurea roranti micuerunt cornua uultu.

CLAVD. PANEGYRIS IN VI.

Non illi madidum uulgaris arundine crinens
 Velat honos, rami caput umbrare uirentes
 Heliadum, totisq; fluunt electra capillis.
 Palla tegit latos humeros, curruq; paterno
 Intextus Phaëton glaucos incendit amictus,
 † Fuluaq; † Fuluaq; sub gremio cælati nobilis astris
 Aethereum probat urna decus. nanq; omnia luctus
 Argumenta sui Titan signauit olympo,
 Mutatumq; senem plumis, & fronde sorores,
 Et fluuium, nati qui uulnera lauit anbeli.
 Stat gelidis auriga plagis, uestigia fratris
 Germanæ seruant Hyades, Cigniç; sodalis
 Lacteus extentas aspergit circulus alas.
 Stellifer Eridanus sinuatis fluctibus errans
 Clara noti conuexa rigat, gladioq; tremendum
 Gurgite sydereo subterluit Oriona.
 Hoc Deus effulgens habitu prospexit euntes
 Deiecta ceruice Getas, tunc talia fatur:

Siccine mutatis properas Alaricæ reuerti
 Consilij? Itale sic te iam poenitet oræ?
 Nec iam cornipedem Tyberino gramine pascis,
 Ut rebare tuum: Thuscis nec figis aratrum
 Collibus. ô cunctis Herebi dignissime poenis.
 Tu ne gigantæis urbem tentare deorum
 Aggressus furij? nec te meus improbe saltens
 Terruit exemplo Phaëton? qui fulmina præcepit

CONSVLAT. HONORII. 111

In nostris effluit aquis, dum flammea coeli
 Flectere terrenis meditatur frena lacertis,
 Mortaliq; diem sperat diffundere uultu.
 Crede mihi simili bacchatur crimine quisquis
 Aspirat Romæ spolijs, aut solis habenis.
 Sic fatus Ligures Venetosq; erectior amnes
 Magna uoce ciet: frondentibus humida ripis
 Colla leuant, pulcher Ticinus, atq; Addua uisita
 Cærus, & uelox Athesis, tardusq; meatu
 Mincius, inq; nouem consurgens ora Timauus.
 Insultant omnes profugo, pacataq; letum
 Inuitant ad prata pecus, iam Pana Lycæum,
 Iam Dryades reuocant, & rustica numina Faunos.

Tu quoq; non paruû Getico Verona triumpho
 Adiungis cumulum: nec plus Pollentia rebus
 Contulit Ansonijs, aut moenia uindictis Astæ.
 Hic rursus dum pacta mouet, damnisq; coactus
 Extremo mutare parat præsentia casu,
 Nil sibi periturum sensit prodesse furorem,
 Conuerti nec fata loco, multisq; suorum
 Diras pauit aues, inimicâq; corpora uoluens
 Ionios Athesis mutauit sanguine fluctus.
 Oblatum Silico uiolato fœdere Martem
 Omnibus arripuit uotis, ubi Roma periclo
 Iam procul, & belli medijs Padus arbiter ibat:
 Iamq; opportuna motu strepuisse rebelli

Gaudet perfidiam, præbensq; exempla laboris
 Sustinet accensos æstiuo puluere soles.
 Ipse manu metuendus adest, inopinâq; cunctis
 Instruit arma locis, & quâ uocat usus ab omni
 Parte uenit: fessio si deficit agmine miles
 Vitur auxilijs, damni securus, & astu
 Debilitat seuum cognatis uiribus Istrum.
 Et duplici lucro committens prælia, uertit
 In se barbariem, nobis utrinq; cadentem.
 Ipsum te caperet, letoq; Alarice dedisset,
 Ni calor incauti male festinatus Alani
 Distpositum turbasset opus. propè captus anhelum
 Verbere cogis equum. nec te uita esse dolemus.
 I potius gentis reliquum, tantisq; superstes
 Danubij populis, & nostrum uiue trophæum.
 Non tamen ingenium tantis se cladibus atrox
 Deijcit, occulto tentabat tramite montis,
 Si quas per scopulos subitas exquirere possit
 In Rhetos Gallosq; uias. sed fortior obstat
 Cura ducis (quis enim diuinum fallere peccus
 Posit?) & excubijs uigilantia lumina regni:
 Cuius consilium non unquam reperit hostis,
 Nec potuit texisse suum, secreta Getarum
 Nosse prior, celeriq; dolis occurrere sensu.
 Omnibus exclusus coeptis confedit in imo
 Colle tremens, frondesq; licet depastus amaras,

Arboreo

Arboreo figat sonipes in cortice morsus,
 Et tetris collecta cibus, anniq; uapôre
 Sæuiat aucta lues, & miles probra superbus
 Ingerat obfesso, captiuâq; pignora monstret:
 Non tamen aut morbi tabes, aut omne periculum
 Docta subire fames, aut prædæ luctus ademptæ,
 Aut pudor, aut dictis mouere procacibus iræ,
 Ut male tentato toties se credere campo
 Comminus auderet. nulla est uictoria maior,
 Quàm quæ confessos animo quoq; subiugat hostes.
 Iamq; frequens rarum decerpere transfuga robur
 Cœperat, inq; dies numerus decrescere castris,
 Nec iam deditio paucis occultâ parari,
 Sed cuncti, totæq; palàm discedere turmæ:
 Consequitur, uanoq; fremens clamore retentat,
 Cumq; suis iam bella gerit: mox numina supplex
 Cum precibus, fletuq; ciet, ueterumq; laborum
 Admonet, & frustra iugulum parcentibus offert,
 Desixoq; malis animo sua membra, suasq;
 Cernit abire manus. Quæ est Cybeleia quassans
 Hyblæus procul æra senex, reuocare fugaces
 Tinnitu conatur apes, quæ sponte relictis
 Desciuere fauis, sonituq; exhaustus inani,
 Raptas mellis opes, solitæq; oblita latebræ
 Perfida deplorat uacuis examina ceris.
 Ergo ubi præclusæ uoci laxata remisit

†tabies

†numina

†confedit
in uno

Frena dolor, notasq; oculis humentibus Alpes
 Aspicit, & nimium diuersi stamine fati
 Præsentis reditus, fortunatosq; reuoluit
 Ingressus, solo peragens cum murmure bellum,
 Protento leuiter frangebatur mœnia conto,
 Irridens scopulos, nunc desolatus & expes
 Debitor pulsato reddit spectacula monti.

Tunc sic Ausonium respectans æthera fatur:

Heu regio sancta Getis, heu terra sinistris
 Augurijs calcata mihi, satiari nocentum
 Cladibus, & tandem nostris inflectere pœnis.
 En ego qui toto sublimior orbe ferebar,
 Ante tuum felix aditum, ceu legibus exul,
 Addictusq; reus statu propiore sequentum
 Terga premor. quæ prima miser, quæ funera dictis
 Posteriora querar: nec me Pollentia tantum
 Nec captæ cruciatibus opes, hæc aspera fati
 Sors tulerit, Martisq; uices: non funditus armis
 Concederam, stipatus adhuc equitumq; cateruis
 Integer, ad montes reliquo cum robore cessi,
 Quos Apenninum perhibent: hunc esse ferebat
 Incolæ, qui Siculum porrectus adusq; Pelorum
 Finibus ad Ligurum populos amplectitur omnes
 Italiae, geminumq; latus stringentia longe,
 Vtraq; perpetuo discriminat æquora tractu.

¶ Hic ¶ Hunc ego continuum si per iuga tendere cursum,

Ut prior irate fuerat sententia menti,
 Iam desperata uoluissem luce, quid ultra?
 Omnibus oppeterem fama meliore perustis.
 Et certe moriens propius te Roma uiderem,
 Ipsaq; per cultas segetes mors nostra sequuto
 Victori damnosa foret, sed pignora nobis
 Romanus charasq; nurus prædamq; tenebat.
 Hoc magis exertum raperem succinctior agmen.
 Heu quibus insidijs, qua me circumdedit arte
 Fatalis semper Stilico dum parcere fingit
 ¶ Rettulit hostiles animos, bellumq; remenso
 Eualuit transferre Pado, prob sedera seuo
 Deteriora iugo, tunc uis extincta Getarum,
 Tunc mihi tunc letum pepigi uiolentior armis
 Omnibus, expugnat nostram clementia gentem.
 Mars grauior sub pace latet, capiorq; uicissim
 Fraudibus ipse meis. Quis iam solatia fesso
 Consilium ue ferat, socijs suspectior hoste?
 Atq; utinam cunctos licuisset perdere bello.
 Nam quisquis duro cecidit certamine, nunquam
 Desinet esse meus, melius mucrone perirent,
 Auferretq; mihi luctu leuiore sodales
 Victa manus, quam læsa fides, nullus ne clientum
 Permanet: insensu comites, odere propinqui.
 Quid moror inuisam lucem? qua sede recondam
 Naufragij fragmenta meis: quæ ue arua requiram?

¶ Rettudis

CLAVD. PANEGYRIS IN VI.

In quibus haud unquam Stilico nimiumq; potentis
 Italiae nostras nomen circumsonat aures?
 Haec memorans instante fugam Stilicone tetendit,
 Expertas horrens Aquilas. comitatur euntem
 Pallor, & atra fames, & saucia liuidus ora
 Lucus, & inferno stridentes agmine morbi.

Lustrandi Lustralem sic triste facem, cui lumen odorum
 mos Sulfure carulco, nigroq; bitumine sumat,
 Circum membra rotat doctus purganda sacerdos,
 Rore pio spargens: & dira fugantibus herbis
 Numina, terrificumq; Iouē, Triuitiumq; precatus,
 Trans caput auersus manibus iaculatur in austrum
 Inupturas Secum trapturas cantata piacula thedas.

Acrior interea uisendi principis ardor
 Accendit cum plebe patres, & saepe negatum
 Flagitat aduentum. nec tali publica uota
 Consensu tradunt atai caluisse per urbem,
 Dacica bellipotens quum fegerit Vlpium arma,
 Atq; indignantes in iura redegerit Arctos,

† falces cin Quum incinxere faces Hypanim, mirataq; leges
 xere Romanum stupuit Maotica terra tribunal.
 Non tantis patriae studijs ad templa uocatus
 Clemens Marce redis, quum gentibus undiq; cinctā
 Exiit Hesperiam paribus fortuna periculis.
 Laus ibi nulla ducū, nam flammis imber in hostem
 † fumante Decidit: hunc dorso trepidum † flammante ferebat
 Ambustus

CONSULAT. HONORII. 114.

Ambustus sonipes, hic tabescente solutus
 Subsedit galea, liquefactaq; fulgure cuspis
 Canduit, & subitis fluxerit uaporibus enses.
 Tunc contenta polo mortalis nefcia teli
 Pugna fuit, Chaldaea mago seu carmina ritu
 Armauere deos, seu, quod feor, omne tonantis
 Obsequium Marci mores potuere mereri.
 Nunc quoq; praesidium Latio non deesset olympi,
 Deficeret si nostra manus. sed prouidus aether
 Noluit humano uitulos auferre labori,
 Ne tibi iam princeps soceri sudore paratam,
 Quam meruit uirtus, ambiret fulmina laurum.
 Iam toties nisi proceres, responsa morandi
 Rettulerant, donec differri longius urbis
 Communes non passa preces penetralibus alijs
 Profilijs, uultuq; palam confessa corusco
 Impulit ipsa suis cunctantem Roma querelis,
 Dissimulata diu tristes in amore repulsas.

Vestra parēs Auguste queror: quonā usq; tenebit
 Prælatas mea uota Ligur: uetiumq; propinqua
 Luce frui, spatijs † decernens gaudia paruis
 Torquebit Rubicon uicino nomine Tybrim?
 Nōnne semel spreuisse sat est: quum reddita bellis
 Africa uenturi spe lusit principis urbem.
 Nec duras tantis precibus permouimus aures?
 Ast ego frenabam geminos, quibus altior ires

† discernēs

CLAVD. PANEGYRIS IN VI.

Electi candoris equos: & nominis arcum
 Iam molita tui, per quem radiante decorus
†erebam Ingredere toga, pugnae monumenta **†**dicabam
 Defensam titulo Libyam, testata perenni.
 Iamq; parabantur pompæ simulacra futuræ
 Tarpeio spectanda Ioui, celata metallo
 Classis, ut auratos sulcaret remige fluctus,
 Ut Masila tuos anteirent oppida currus,
 Palladiæq; comas innexus arundine Triton
 Edomitis ueheretur equis, & in ære trementem
 Succinctæ famulum ferrent Atlanta cohortes.
 Ipse Iugurthinam subiturus carcere pœnam,
 Preberet fera colla iugo, ui captus & armis,
 Nec Bocchi Syllæ ue dolis, sed prima remitto.
 Nunc presens etiam Getici me laurea belli
 Declinare potest: sedes hæc capax illa
 Tantæ laudis erit: tua te benefacta morantem
†tuus Conueniunt, meritisq; **†**suis obnoxia uirtus,
 Quod seruauit amat. iam flauescientia centum
 Messibus æstiuæ detondent Gargara falces:
 Spectatosq; iterum nulli celebrantia ludos
 Circumflexa rapit centenus secula consul.
 His annis qui lustra mihi bisidena recensent,
 Nostra ter Augustos intra pomeria uidi,
 Temporibus uarijs: eadem sed causa trophæi
 Ciuilibus dissensus erat: uenere superbi

Scilicet

CONSVLAT. HONORII. 115

Scilicet ut Latio resperfos sanguine currus
 Aspicerem, quisquam ne pie letanda parenti
 Natorum lamenta putat: fauere tyrannis,
 Sed nobis periere tamen. quum Gallica uulgo
 Prælia iactaret, tacuit Pharsalica Cæsar.
 Namq; inter socias acies, cognataq; signa,
 Ut uinci miserum, nunquam uicisse decorum.
 Restituat prisicum per te iam gloria morem
 Verior, & fructum sinceræ laudis ab hoste
 Desuetum iam redde mihi, sumptisq; furoris
 Externi spolijs fontes absolue triumphos.
 Quem precor ad finem laribus seicinctæ potestas
 Exulat: imperiumq; suis à sedibus errat?
 Cur mea quæ cunctis tribuere Palatia nomen
 Neglecto squalent senio: nec creditur orbis
†illic posse regi: medium non deserit unquam
 Cæli Phœbus iter, radijs tamen omnia lustrat.
 Segnius an ueteres Istrum, Rhenumq; tenebant?
 Qui nostram coluere domum: leuius ne timebant
 Tigris, & Euphrates, quæ foedera Medus, & Indus
 Hinc peteret, pacemq; mea speraret ab arce?
 Hic illi mansere uiri, quos mutua uirtus
 Legit, & in nomen Romanis rebus adoptans:
 Iudicio pulchram seriem, non sanguine duxit.
 Hic proles atauum deducens Helia Neruam,
 Tranquilliq; pij, bellatoresq; Scueri.

P 3

† illic

115. 116. 117. 118. 119. 120.

¶ Hoc ¶ Hic cuius dignare forum, conspectaq; dudum
Ora refer pompam recolens sub mente priorem,
Quem tenero patris comitem susceperat æuo,
Nunc duce cum socero iuuenem te Tybris adoret.

Orantem medio princeps sermone refouit.
Nunquam aliquid frustra per me uoluisse dolebis
O dea, nec legum fas est occurrere matri.
Sed nec post Libyam, (falsis ne perge querelis
Incusare tuos) patriæ mandata uocantis
Spreuimus: aduectæ misso Stilicone curules,
Ut nostras tibi Roma uices pro principe consul
Impleret, generoq; focer: uidistis in illo
Me quoq; sic credit pietas: nec sanguine solo,
Sed claris potius factis experta parentem.
Cuncta quidem centū nequeā perstringere linguis,
Quæ pro me mundoq; gerit: sed ab omnibus unum,
Si fama nondum patuit, te Roma docebo,
Subiectum nostris oculis, & cuius agendi
Spectator uel causa fuit, populator Achiuæ,
Bistonisq; plage, erebris successibus amens,
Et ruptas animis spirans immanibus Alpes,
Iam Ligurum trepidis admouerat agmina muris,
Tutior auxilio brumæ, quod gentibus illis
Frigore consuetis fæuet inclementia cœli,
Meq; minabatur calcato obsidere uallo,
Spem uano terrore fouens, si forte remotis

Præsidij

Præsidij urgente metu, qua uellet obirem
Conditione fidem: nec me timor impulit ullus,
Et duce uenturo fretum, memoremq; tuorum
Roma ductū, quibus haud unquā uel morte parata
Fœdus lucis amor pepigit dispendia famæ.
Mox & per Latium stellarum more uidebam
Barbaricos ardere focos, iam classica primos
Excierant uigiles, gelida cum pulcher ab Arcto
Aduentat Stilico: medius sed clauferat hostis
Inter me & socerum, pontemq; uiamq; tenebat
Addua, quo scissas spumoso incitat undas.
Quid faceret? differret iter? discrimina nullas
Nostra dabant aduenda moras: perrūperet agmē?
Sed paucis comitatus erat: nam plurima retro
Dum nobis properat succurrere, liquerat arma
Extera, uel nostras acies. hæc ille loquutus
Ancipiti, longum socias, tardumq; putauit
Expectasse manus, & nostra pericula tendit
Posthabitis pulsare suis, mediumq; per hostem
Flammatus uirtute pia, propriæq; salutis
Immemor, & stricto prosternens obuia ferro,
Barbara fulmineo secuit tentoria cursu.

Nunc mihi Tyriden attollant carmina uatum,
Quod iuncto fidens Ithaco patefacta Dolonis
Indicio dapibusq; simul, religataq; somno
Thracia sopiti penetrauerit agmina Rhœsi,

P 4

Graiaq; retulerit captos ad castra iugales.
 Quorum (si qua fides augentibus omnia Musis)
 Impetus excessit Zephyros, candorq; pruinas.
 Ecce uirum, taciti nulla qui fraude soporis
 Ense palam sibi pandit iter, remeatiq; cruentus,
 Et Diomedæis tantum præclarior ausis,
 Quantum lux tenebris, manifesta q; prælia furis.
 Adde quod & ripis steterat munitior hostis,
 Et cui non uigilem fas est componere Rhœsum,
 Traxerat hic Thracum domitor. nō tela retardāt,
 Obice non hæsit fluuij. Sic ille minacem
 Tyrrhenam labente manum pro ponte repellens
 Traiecit clypeo Tybrim, quo texerat urbem
 Tarquinio mirante Cocles, medijsq; superbus
 Porfennam respexit aquis. celer Addua nostro
 Sulcatur socero, sed cum transiret Hetruscis
 Ille dabat tergum, Geticis hic pectora bellis.
 Exere nunc doctos tantæ certamine laudis
 Roma choros, & quanta tuis sæcundia pollet
 Ingenijs, nostrum digno sonet ore parentem.
 Dixit, & antiquæ muros egressa Rauennæ
 Signa mouet, iamq; ora Padi, portusq; relinquit
 Flumincos, certis ubi legibus aduena Nereus
 Aestuat, & pronas puppes nunc amne secundo
 Nunc redeunte uehit, nudataq; littora fluctu
 Describit: oceani lunaribus æmula damnis.

Letior

Letior hinc sano recipit fortuna uetusto,
 Despiciturq; uagus prærupta ualle Metaurus,
 Qua mons arte patens uiuo se perforat arcu,
 Admisitq; uiam sectæ per uiscera rupis,
 Exuperans delubra Iouis, saxoq; minantes
 Apenninigenis cultas pastoribus aras.
 Quin & Clitumni sacras uictoribus undas,
 Candida quæ Latijs præbent armenta triumphis,
 Visere cura fuit, nec te miracula fontis
 Prætereunt, tacito f assu quem si quis adiret,
 Lentus erat: si uoce gradum maiore citasset,
 Commixtis feruebat aquis, cumq; omnibus una
 Sit natura uadis, similes ut corporis umbras
 Ostendant, hæc sola nouam iactantia sortem,
 Humanos properant imitari flumina mores.
 Celsa dehinc patulū prospectans Narnia campum
 Regali calcatur equo: rariq; coloris
 Non procul amnis abest urbi, qui nominis auctor
 Ilice sub densa syluis ærctatur opacis.
 Inter utrunq; iugum tortis anfractibus albet.
 Inde salutato libatis Tybride Lymphis,
 Excipiunt arcus, operosaq; semita uastis
 Molibus, & quicquid tantæ præmittitur urbi.
 Ac uelut officijs trepidantibus ora puellæ
 Spe propiore tori mater solertior ornat
 Aduemente proco, uestesq; & cingula comit

P 3

CLAVD. PANEGYRIS IN VI.

Sepe manu, uiridiq; angustat iaspide pectus,
 Substringitq; comam gemmis, & colla monili
 Circuit, & baccis onerat candentibus aures:
 Sic oculis placitura tuis, insignior auctis
 Collibus, & nota maior se Roma uidendam
 Obtulit. addebant pulchrum noua moenia uultum.
 Audito perfecta recens rumore Getarum.
 Profecitq; opifex decori timor, & uice mira,
 Quam pax intulerat, bello discussa senectus.
 Erexit subitas turres, cinctosq; coëgit
 Septem continuo montes iuuenescere muro.
 Ipse fauens uotis, solitoq; decentior aër,
 Quamuis assiduo noctem foedauerat imbre,
 Principis, & solis radijs deterfa remouit
 Nubila. nam pluiuis ideo turbauerat omnes
 Antè dies, lunamq; rudem madescerat Auster,
 Vt tibi seruatum scirent conuexa serenum.
 Omne, Palatino qua pons à colle recedit
 Miluius, & quantum licuit consurgere tectis,
 Vna replet turbæ facies: undare uideres
 Ima uiris, altas effulgere matribus ædes.
 Exultant iuuenes æquæui principis annis,
 Temnunt prisca senes, & in hunc sibi prospera fata
 Gratantur durasse diem, moderataq; laudant
 Tempora, quod clemens aditu, quo tempore solus
 Romanos ueniit currum præcedere patres.

Quum

CONSVLAT. HONORII. 118

Quum tamen Eucherius, cui regius undiq; sanguis,
 Atq; Augusta soror, fratri præberet ouanti
 Militis officium, sic illum dura parentis
 Instituit pietas, in se, uel pignora parci.
 Quisq; neget nato, procerum quod præstet honori.
 Hoc sibi cura senum, maturaq; comprobata ætas,
 Idq; inter ueteris speciem, præsentis & aulæ
 Iudicat hunc ciuem, dominos uenisse priores,
 Conspicuas cum flore genas, diademate crinem
 Membraq; gemmato trabæ uiridantia cinctu,
 Et fortes humeros & certatura Lyæo
 Inter Erythreos surgentia colla Smaragdos.
 Mirari sine fine nurus, ignaraq; uirgo,
 Cui simplex calet ore pudor, per singula cernens
 Nutricem consultat animum, quid fixa draconum
 Ora uelint, uentis fluitent an uera minentur
 Sibila, suspensum rapturi faucibus hostem.
 Vt calibe indutos equites, & in ære latentes
 Vidit cornipedes, quanam de gente rogabat
 Ferrati uenere uiræ: quæ terra metallo
 Nascentes informat equos: num Lemnius auctor
 Addidit hinnitum ferro, simulacraq; bellis
 Viua dedit: gaudet metuens, & pollice monstrat,
 Quod picturatas galeæ lunonia cristas,
 Ornet auis, uel quod rigidos uibrata per armos
 Rubra sub aurato crispentur serica dorso.

CLAVD. PANEGYRIS IN VI.

Tunc tibi magnorum mercem fortuna laborum
 Perfoluit Stilico, curru quum uectus eodem
 Vrbe triumphantem generum florente iuuentæ
 Conspiceres, illumq; diem sub corde referres,
 Quo tibi confissa dubijs formidine rebus
 Infantem genitor moriens commisit alendum.
 Virtutes uariæ fructus sensere receptos:
 Deposita seruasse fides, constantia paruum
 Præfeciße orbi, pietas fouiße propinquum.
 Hic est ille puer, qui nunc ad rostra Quirites
 Euocat, & solio sultus genitoris eburno,
 Gestarum patribus causas ex ordine rerum,
 Euentusq; refert: ueterumq; exempla sequutus,
 Digerit imperij sub iudice facta senatu.
 Nil cumulat, uerbisq; nihil fiducia celat.
 Fucati sermonis opem, mens conscia laudis
 Abnuuit: agnoscunt proceres, habituq; Gabino
 Principis, & ducibus circum stipata togatis
 Iure paludatæ iam curia militat aulæ.

Tales

Affuit ipsa suis talis uictoria templis
 Romanæ tutela togæ, quæ diuite penna
 Patrij reuerenda fouet sacraria cœtus.
 Castrorumq; eadem comes indefessa tuorum,
 Nunc tandem fruitur uotis, atq; omne futurum
 Te Romæ, fescq; tibi promittit in æuum.
 Hinc te iam patrij laribus uia nomine uero

Sacra

CONSVLAT. HONORII. 119

Sacra refert: flagrat studijs concordia uulgi,
 Quam non illecebris dispersi colligis auri,
 Nec tibi uenales captant æraria plausus
 Corruptura fidem. meritis offertur inemptus
 Pura mente fauor. nam munere charior omni
 Adstringit sua quæq; salus. procul ambitus errat.
 Non querit precium, uitam qui debet amori.
 O quantum populo secreti numinis addit
 Imperij præsens species, quantamq; rependit
 Maiestas alterna uicem, quum regia, circi,
 Connexum gradibus ueneratur purpura uulgus:
 Consensuq; caue sublatus in æthera uallis
 Plebis adoratæ reboat fragor, unaq; totis
 Intonat Augustum septenis arcibus Echo.
 Nec solis hic cursus equis: assueta quadrigis
 Cingunt arua tigres, subitæq; aspectus harenæ
 Diffudit Libycos aliena ualle cruores.
 Hic & belligeros exercuit area lusus.
 Armatos hic sæpe choros, certaq; uagandi
 Textas lege fugas, inconfisosq; recursus,
 Et pulchras errorum artes, iocundaq; Martis
 Cernimus, insonuit quum uerberare signa magister.
 Mutatos edunt pariter tunc pectora motus.
 In latus illis clypeis, aut rursus in altum
 Vibratis, graue parma sonat, mucronis acutum
 Murmur, & umbonum pulsu modulante resultans.

CLAVD. PANEGYRIS IN VI.

Ferreo alterno concentus clauditur ense.
 Vnâ omnis submissa phalanx, tantæq; salutant
 Te princeps galeæ: partitis inde cateruis
 In uarios docto discurrunt ordine gyros,
 Quos neq; semiferi Cortinia tecta iuuenis,
 Flumina nec crebro uincant Mæandria flexu,
 Discreto reuoluta gradu, torquentur in orbem
 Agmina, perpetuisq; immoto cardine claustris
 Ianus bella premens, læta sub imagine pugnae
 Armorum innocuos paci largitur honores.
 Iamq; nouum fastis aperit felicibus annum
 Ore coronatus gemino iam Tybris, in uno
 Et Bruti cernit trabeas, & sceptrâ Quirini.
 Consule lætatur post plurima secula uiso
 Pallantæus apex, agnoscent rostra curules
 Auditas quondam proauis, defunctaq; cingit
 Regius auratis fora fascibus Vlpia licitor,
 Et sextas Getica præuelans fronde secures
 Colla triumphati proculeat Honorius Istri.
 Exeat in populos cunctis illustrior annus
 Natus fonte suo, quem non aliena per arua
 Induit hospes honor, cuius cunabula sinit
 Curia, quem primi tandem uidere Quirites,
 Quem domitis auspex peperit uictoria bellis.
 Hunc & priuati titulis simulantibus anni,
 Et quos arripotens genitor, regesq; priores

Diuersis

CONSULAT. HONORII. 120

Diuersis gessere locis, ceu numen adorent.
 Hunc & quinq; tui, uel quos habiturus in urbe,
 Post alios Auguste colant: licet unus in omnes
 Consul eas, magno sextus tamen iste superbit
 Nomine, præteritis melior uenientibus auctor,

CLAVD. DE SEXTO CONSULATV
 HONORII FINIS.

CL. CLAUDIANI PROLOGVS
 in panegyrim Manlij Theodori Consulis.

A Væbis ne precor doctæ subiecta cateruæ
 Inter tot proceres nostra Thalia loquitur
 Nec te fama uetat, uero quam celsius actam,
 Vel seruisse labor, uel minuisse pudor.
 An tibi continuis creuit fiducia castris?
 Totaq; iam uatis pectora miles habet?
 Culmina Romani, maiestatemq; Senatus,
 Et quibus exultat Gallia cerne uiros.
 Omnibus audimur terris, mundiq; per aures
 Ibinus, ab nimio Consulis urget amor.
 Iuppiter (ut perhibent) spatium quum discere uellet
 Naturæ, regni nescius ipse sui,
 Armigeros utringq; duos æqualibus alis,
 Misit ab Eois occiduisq; plagis.

CLAVD. PANEGYRIS IN
Parnasus geminos fertur iunxisse uolatus.
Contulit alternas Pythius axis aues.
Princeps non aquilis terram cognoscere curat,
Certius in nobis æstimat imperium.
Hoc ego concilio collectum metior orbem,
Hoc uideo cœtu quicquid ubiq; micat.

CLAVDIANI
IN CONSVLATVM MAN-
LII THEODORI PA-
NEGYRIS.

PSA quidem uirtus precium sibi,
solaq; late
Fortunæ securâ nitet, nec fuscibus ul-
lis

Erigitur, plausu uè petit clarescere uulgi.
Nil opis externæ cupiens, nil indiga laudis,
Diuitijs animosa suis, immotaq; cunctis
Casibus, ex alta mortalia despicit arce.
Attamen inuitam blande uestigat, & ultro
Ambit honor: docuit toties à rure profectus
Lictor, & in medijs consul quæ situs aratris.

Te quoq; naturæ sacris, mundi q; uacantem,
Emeritum pridem, desudatisq; remotum
Iudicij, eadem rursus complexa potestas

Euchit,

MANLII THEOD. CONS. 121
Euchit, & reducem notis imponit habenis.
Accedunt trabes, nil iam Theodore relictum
Quo uirtus animo crescat, uel splendor honore.
Culmen utrunq; tenes, talem te protinus anni
Formanere rudes, & dignum uita curuli
Traxit iter, primæq; senes cessere iuuentæ.
Iam tunc canicies animi, iam dulcoe loquendi
Pondus, & attonitas sermo qui duceret aures.
Mox undare foro uictrix opulentiæ linguæ,
Tutariq; reos, ipsa hæc amplissima sedes
Orantem stupuit, bis laudatura regentem.
Hinc te pars Libyæ moderantem iura probauit,
Quæ nunc tota probat: longi sed pignus amoris
Exiguæ peperere moræ, populumq; clientem
Publica in mansuris testantur uocibus æra.
Inde tibi Macedum tellus, & condita Pellæ
Maenia, quæ famulus quondam ditauit Hidaspes.
Tantaq; commissæ reuocasti gaudia genti
Mitibus arbitrijs, quantum bellante Philippo
Floruit, aut nigri cecidit quum regia Pori.
Sed non ulterius te præbuit urbibus aula,
Maluit esse suum, terris edicta daturus
Supplicibus responsa uenis: oracula regis
Eloquio creuere tuo, nec dignius unquam
Maestas meminit sese Romana loquantam.
Hinc sacræ mandantur opes, orbisq; tributa

mansuetis

Q

CLAVD. PANEGYRIS IN

Posseſſi quicquid ſtuitur auri,
Quicquid luce procul uenas rimata ſequaces
Abdita pallentis fodit ſolertia Beſi.

Ac uelut exercitus lentandis nauita tonſis
Præſcitur lateri cuſtos, hinc ardua proræ
Temperat, & fluctus tempeſtatesq; futuras
Edocet, aſiduo cum Dorida uicerit uſu.
Iam clauum, totamq; ſubit torquere carinam.
Sic quum clara diu rerum documenta dediſſes,
Non te parte ſui, ſed in omni corpore ſumpſit
Imperium, cunctaq; dedit tellure regendos
Rectores; Hiſpana tibi, Germanaq; Tribus
Paruit, & noſtro diducta Britannia mundo,
Diuerſoq; tuas coluerunt gurgite uoces,
Lentus Arar, Rhodanusq; celer, & diues Iberus.
O quoties doluit Rhenus, quâ barbarus ibat,
Quod te non geminis fruereſſet iudice ripis.
Vniuſ fit cura uiri, quodcunq; rubefcit
Occaſu, quodcunq; dies deuexior ambit.
Tam celer aſiduos expleuit curſus honores.
Vna poteſtatum ſpacijs interſuit ætas,
Totq; gradus ſati iuuenilibus intulit annis.

Poſtquam parta quies, & ſummū naſta cacumē
Iam ſecura petit priuatum gloria portum,
Ingenij redeunt fructus, & aliq; labores,
Et uite pars nulla perit: quodcunq; recedit

Litibus,

MANLI THEOD. CONS. 123

Litibus, incumbit ſtudijs, animuſq; uiciſſim
Aut curam imponit populis, aut ocia Muſis.
Omnia Cecropiæ relegis ſecreta ſenectæ,
Diſcutiens quid quiſq; nouum mandauerit euo,
Quantaq; diuerſe producant agmina ſectæ.
Nanq; alijs princeps rerum diſponitur aër,
Hic conſidit aquis, hic procreat omnia flammis,
Alter in Aetneæ caſurus ſponte fauillas
Diſpergit, reuocatq; deum, ruruſq; receptis
Neſcit amicitijs quicquid diſcordia ſoluit.
Corporis hic damnat ſenſus, uerumq; uideri
Pernegat: hic ſemper lapſuræ pondera terræ,
Conatur rapido cœli fulcire rotatu,
Accenditq; diem prerupti turbine ſaxi.
Ille ſerox, unoq; tegi non paſſus olympo,
Immenſum per inane uolat, ſinemq; perofus,
Parturit innumeros anguſto pectore mundos.
Hi uaga collidunt cæcis primordia plagis.
Numina conſtituunt alijs, caſuſq; relegant.
Graiorum obſcuras Romanis floribus artes
Irradias, uicibus gratis formare loquentes
Suetus, & alterno uerūm contexere nodo.
Quicquid Socratico manauit ab ordine, quicquid
Docta Cleantæ & ſonuerunt atria turbæ,
Inuentum quodcunq; tuo Chryſipe reſeſſu,
Quicquid Democritus riſit, dixitq; tacendo

Q 2

† ſtudijsq;

CLAVD. PANEGYRIS IN

Pythagoras, uno se pectore cuncta uetustas
 Condidit, & maior collectis uiribus exit.
 Ornantur ueteres, & nobiliore magistro
 In Latium spretis Academia migrat Athenis,
 Ut tandem propius discat quo sine beatum
 Dirigitur, quæ norma boni, quis limes honesti,
 Quænam membra sui uirtus diuisa domandis
 Obiecit uitij, quæ pars iniusta recidat,
 Quæ uincat ratione metus, quæ frenet amores.
 At quoties elementa doces, semperq; fluentis
 Materie causas, quæ uis anima uerit astra,
 Impleritq; choros, quo uiuat machina motu,
 Sydera cur septem retro nitantur in ortus
 Obluctata polo: uarijsq; meatibus idem
 Arbitr, an gemine conuertant aethera mentes:
 Sit ne color proprius rerum, lucisq; repulsa
 Eludant aciem: tumidos quæ luna recursus
 Nutriat oceani, quo fracta tonitrua uento,
 Quis trahat imbriferas nubes, quo saxa creentur
 Grandinis, unde rigor niuibus, quæ insagra per aua
 Excutiant rutilos tractus, aut fulmina uelox (ras
 Torqueat, aut tristem figat crinita cometen.
 Iam tibi cõpositã fundauerat anchora puppim,
 Telluris iam certus eras, sicunda placebant
 Ocia, nascentes ibant in secula libri:
 Quum subito liquida cessantem uidit ab æthra

flabra

Iustitia,

MANLI THEODORI 123

Iustitia, & tanto uiduatas iudice leges:
 Continuò frontem limbo uelata pudicam,
 Deferit autumnus portas, quæ uergit in Austrum
 Signifer, & noctis reparant dispendia Chelæ.
 Pax auibus, quacumq; uolat, rabiemq; frementes
 Deposuere feræ, letatur terra reuerso
 Numine, quod prisca post tempora perdidit auri.
 Illa per occultum Ligurum se moenibus infert,
 Et castos leuibus t'plaustris ingressa penates,
 Inuenit æthereos signantem in puluere cursus,
 Quos pia sollicito deprehendit pollice Memphis:
 Quæ moueant momenta poli, quàm certus in astris
 Error, quis tenebras solis, causisq; meantem
 Defectum uideat numerus, quæ linea Phœben
 Damnet, & excluso pallentem fratre relinquat.
 Ut procul aspexit fulgentia uirginis ora,
 Cognouitq; deam, uultus ueneratur amicos,
 Occurrit, scriptæq; notas confundit hærnæ.
 Tunc sic diua prior: Manli sincera bonorum
 Congeries, in quo ueteris uestigia recti,
 Et ductos uideo mores meliore metallo:
 Iam satis indultum studijs, Musæq; tot annos
 Erripuere mibi, pridem te iura reposcunt.
 Aggredere, & nostro rursum te redde labori:
 Nec tibi sufficiat transmissæ gloria uitæ:
 Humanum curare genus, quis terminus unquam

t'plantis

Q 3

CLAVD. PANEGYRIS IN

Præscriptis: nullas recipit prudentia metas.
 Adde quod hæc potuit multis contingere sedes,
 Sed meritis tantum redeunt, actusq; priores
 Commendat repetitus honor, uirtusq; reducit,
 Quos fortuna regit, melius, magnoq; petendum
 Credis, in abstrusa rerum ratione morari?
 Scilicet illa tui patriam præcepta Platonis
 Erexere magis, quam qui responsa sequutus
 Obruit Eoas classes, urbesq; carinis
 Vexit, & arsuras Medo subduxit Athenas.
 Spartanis potuit robur præstare Lycurgus
 Matribus, & sexum leges uicere seueræ.
 Ciuibus & uetitissimæ ignauo credere muro,
 Tutius obiecit nudam Lacedæmona bellis.
 At non Pythagoræ monitus anniq; silentes,
 Famosum Oebalij luxum pressere Tarenti.
 Quis uero insignem tanto sub principe curam
 Respuat? aut quando meritis maiora patebunt
 Præmia? quis demens adeo, qui iungere sensus
 Cum Stilicone neget? similem quæ pertulit ætas
 Consilio uel Marte uirum? nunc Brutus amare t
 Viuere sub regno tali, succumberet aulæ
 Fabritius, cuperent ipsi seruire Catones.
 Nonne uides ut nostra soror clementia, tristes
 Obiundat gladios? fratres amplexa serenos
 Assurgat pietas? fractis ut leuget armis

Perfidia?

MANLI THEOD. CONS. 124

Perfidia? & laceris morientes crinibus hydri
 Lambant inualido furiarum uincla ueneno?
 Exultat cum pace fides, iam sidera cunctæ
 Linqumus, & placidas inter discurremus urbes.
 Nobiscum Theodore redi. Subit ille loquentem
 Talibus: Agrestem dudum me diua reuertii
 Cogis, & infectum longi rubigine ruris
 Ad tua signa uocas: nunquam mihi cura tot annis
 Altera, quam duras sulcis mollire nouales,
 Nosce soli uires, nemori quæ commoda rupes,
 Quis felix oleæ tractus, quæ gleba saueret
 Frugibus, aut quales tegeter uindemia colles.
 Terribiles rursum lituos ueteranus adibo?
 Et desueta uetus tentabo cærulea uector?
 Collectamq; diu, & certis utcumq; locatam
 Sedibus, in dubium patiar deponere famam?
 Nec me quid ualeat natura fortior usus
 Præterit, aut quantum neglectæ defluat arti.
 Defidis aurigæ non audit uerbera currus,
 Nec manus agnoscit quem non exercuit arcum.
 Esse sed iniustum fateor quodcumq; negatur
 Iustitiæ. Tu prima hominem salue tribus antris
 Ellicis, & sædo detergis secula uictu.
 Te propter colimus leges, animosq; ferarum
 Exuimus: nitidis quisquis te sensibus hausit,
 Irruet intrepidus flammis, hiberna secabit

Q 4

CLAVD. PANEGYRIS IN

Aequora, consertos hostes superabit inermis.
 Ille uel Aethiopum pluuijs solabitur aestus.
 Illum trans Scythiam uernus comitabitur aer.
 Sic fatus tradente dea suscepit habenas,
 Quator ingenti iuris temone refusas.
 Prima Padum, Tyberimq; ligat, crebrisq; micantē
 Urbibus Italiam, Lydos, Pœnosq; secunda
 Temperat: illyrico se tertia porrigit orbi.
 Vltima Sardiniam, Cirnon, trisidamq; retentat
 Sicaniam, & quicquid Tyrrhena funditur unda,
 Vel gemit Ionia, nec te tot limina rerum,
 Aut tantum turbauit onus, sed ut altus olympi
 Vertex, qui spatio uentos hyemesq; relinquit,
 Perpetuum nulla temeratus nube serenum,
 Celsior exurgit pluuijs, auditq; ruentes
 Sub pedibus nimbos, & rauca tonitrua calcat:
 Sic patiens animus per tanta negocia liber
 Emergit, similisq; sui, iustiq; tenorem
 Flectere, non odium cogit, non gratia suadet.
 Nam spretas quis opes, intactaq; pectora lucro
 Commemoret fuerint alijs hæc forte decorat.
 Nulla potest laus esse tibi, quæ crimina purget.
 Seruat inoffensam diuina modestia uocem,
 Temperiem seruant oculi, nec lumina seruor
 Afferat, aut rabidas diffundit sanguine uenas,
 Nullaq; mutati tempestas proditur oris.

Quinetiam

MANLI THEOD. CONS. 125

Quinetiam fontes expulsa corrigis ira,
 Et placidus delicta domas, nec dentibus unquam
 Intrepis horrendum, fremitu nec uerbera poscis.
 Qui fruitur poena, ferus est, legumq; uidetur
 Vindictam præstare sibi, quum uiscera felle
 Canduerint, ardet stimulis, ferturq; nocendi
 Prodigus, ignarus causæ, dijs proximus ille est,
 Quem ratio, non ira mouet: qui facta rependens
 Consilio, punire potest mucrone cruento.
 Se iacent alij, studeant feritate timeri,
 Abductoq; hominum cumulent æraria censu.
 Lene fluit Nilus, sed cunctis amnibus extat
 Vtilior, nullas confessus murmure uires.
 Acrior at rapidus tacitas prætermeat ingens
 Danubius ripas, eadem clementia seui
 Gurgitis immensum deduxit in hostia Gangem.
 Torrentes immane fremant, lapsisq; minentur
 Pontibus, inmoluant spumoso uertice sylvas.
 Pax maiora decet: peragit tranquilla potestas
 Quod uiolenta nequit, mandataq; fortius urget
 Imperiosa quies, idem prædurus iniquas
 Accepisse preces, rursus quæ digna petitu
 Largitor facilis: nec quæ comitatur honores
 Ausa tuam leuiter tentare superbia mentem:
 Frons priuata manet, non se ueruisse fatetur,
 Qui creuisse putat, rigidi sed plena pudoris

Q 5

†modesto Elucet grauitas fastu iocunda tremoto.
 Quæ non scditio: quæ non insania uulgi,
 Te uiso lenita cadat: quæ dissona ritus
 Barbaries, media quam non reuerentia frangat?
 Vel quis non sitiens sermonis mella politi,
 Deferat Orphæos blanda testudine cantus?
 Qualem te legimus teneri primordia mundi
 Scribentem, aut partes animæ, per singula talem
 Cernimus, & similes agnoscat pagina mores.
 Nec dilata tuis Augusto iudice merces
 Officijs, illumq; habitum, quo iungitur aule
 Curia, qui socios proceres cum principe necit,
 Quem quater ipse gerit, perfecto detulit anno,
 Deposuitq; suas te succedente curules.

Crescite uirtutes, fecundaq; floreat ætas.
 Ingenijs patuit campus, certusq; merenti
 Stat fauor, ornatur proprijs industria donis.
 Surgite sopite, quas obruit ambitus, artes,
 Nil licet inuidiæ, Stilico dum prospicit orbi,
 Sidereusq; gener. non hic uiolata curulis,
 Turpia non Latios incestant nomina fastos.
 Fortibus hæc concessa uiris, solisq; gerenda
 Patribus, & Romæ nunquam latura pudorem.

Nuncia uotorum celeri iam fama uolatu,
 Mouerat Aonios audito consule lucos:
 Concinit felix Helicon, fluxitq; Aganippe

Largior,

Largior, & docti riserunt floribus annes.
 Vranie redimita comas, qua sepe magistra
 Manlius igniferus radio descriperat axes,
 Sic alias hortata deas: Patimur ne sorores
 Optato procul esse dies: nec limina nostri
 Consulis, & semper dilectas uisimus ades?
 Et fasces subijisse libet? miracula plebi
 Colligite, & claris nomen celebrate theatris.
 Tu Iouis æquorei submersam fluctibus aulam
 Oratum uolucres Erato iam perge quadrigas,
 A quibus haud unquam palmam rapturus Arion.
 Illustre circum sonipes, quicumq; superbo
 Perstrepit hinnitu Betim, qui splendida potat
 Stagna Tagi, madidoq; iubas aspergitur auro.
 Calliope liquidas Alcidem posce palestras.
 Cuncta Palemonijs manus explorata coronis
 Adsit, & Heleo pubes laudata tonanti.
 Tu iuga Taygei, frondosaq; Menala Clio
 I, Triuiæ supplex, non aspernata rogantem
 Amphitheatrali fauce at Latonia pompe.
 Audaces legat ipsa uiros, qui colla ferarum
 Arte ligent, certoq; premant uenabula nisu:
 Ipsa truces foetus, captiuâq; ducat ab antris
 Prodigia, & cædis sitientem deferat arcum.
 Conueniant ursti, magna quos mole ruentes
 Torua Lyaonij Helice miretur ab astris.

CLAVD. PANEGYRIS IN

Perfosiq; ruant populo pallente leones,
 Quales Migdonio curru frenare Cybelle
 Optat, & Herculei mallent fregisse lacerti.
 Obuia fulminei properent ad uulnera pardi
 Semine permixto geniti, quum fortè leonæ
 Nobiliorem uterum uiridis corrumpit adulter.
 Hi maculis patres referunt, & robore matres.
 Quicquid monstriferis nutrit Getulia campis,
 Alpina quicquid tegitur niue, Gallica si quid
 Sylua timet, iaceat: largo ditescat harena
 Sanguine, consument totos spectacula montes:
 Nec molles egeant nostra dulcedine ludi,
 Qui lætis risum salibus mouisse facetus,
 Qui nutu, manibusq; loquax, cui tibia flatu,
 Cui plectro pulsanda chelys, qui pulpita socco
 Personat, aut alte graditur maiore cothurno,
 Et qui magna leui detrudens murmura tactu,
 Innumeræ uoces segetis moderatus ð ahena,
 Intonat erranti digito, penitusq; trabali
 Vestre, laborantes in carmina concitat undas,
 Vel qui more auium sese iaculantur in auras,
 Corporaq; ædificanc celeri crescentia nexu,
 Quorum compositam puer augmentatus in artem
 Emicet, & uinctu: plantæ uel ð curribus herens
 Pendula librato figat uestigia saltu.
 Mobile ponderibus descendat pegma reductis,

Inq;

MANLII THEOD. CONS. 127

Inq; chori speciem spargentes ardua flammæ
 Scena rotet, uarios effingat Mulciber orbes.
 Per tabulas impune uagus, pictæq; citato
 Ludant igne trabes, & non permiffa morari
 Fida per innocuas errent incendia turres.
 Lasciui subito confligant æquore lembi,
 Stagnaq; remigibus spument inuersa canoris.
 Consul per populos, idemq; grauisimus auctor
 Eloquij, duplici uita subnixus in æuum,
 Procedat pariter libris fastisq; legendus.
 Accipiat patris exemplum, trbuatq; nepoti
 Filius, & ceptis ne desit fascibus hæres.
 Decurrat trabeata domus, tradatq; secures
 Mutua posteritas: seruatq; ordine fati,
 Manlia continuo numeretur consule proles.

PANEGYRIS IN CONSVLAT. MAN
 LII THEODORI FINIS.

CLAVD. CLAUDIANI

IN LAUDES STILICONIS
 PANEGYRIS PRIMA.

CONTINVANT Superi pleno
 Romana fauore
 Gaudia, successusq; nouis successibus
 augent.

CLAUDIANI IN LAVDES

Coniugij necdum festuos regia cantus
 Soperat, cecinit suso Gildone triumphos,
 Et calidis thalami successit laurea fertis,
 Sumeret ut pariter princeps nomenq; mariti,
 Victorisq; decus. Libyæ post prælia crimen
 Concidit Eoum, rursusq; oriente subacto
 Consule defensione surgunt Stilicone secures.
 Ordine uota meant. Equidem si carmen in unum
 Tantarum sperem cumulos aduolucere rerum,
 Promptius imponam glaciali Pelion Ossæ.
 Si partem tacuisse uelim, quodcumq; relinquam,
 Maius erit. ueteres actus, primamq; iuuentam
 Prosequar, ad sese mentem præsentia ducunt.
 Narrem iustitiam, respundet gloria Martis.
 Armati referam uires, plus egit inermis.
 Quod floret Latium, Latio quod reddita seruit
 Africa, uicinum quod nescit Iberia Maurium,
 Tuta quod imbellem miratur Gallia Rhenum.
 An gelidam Thracem, decertatosq; labores,
 Hebro teste canam: magnum mihi panditur æquor,
 Ipsaq; Pierios lassant procliuia currus,
 Laudibus innumeris. etenim mortalibus ex quo
 Tellus cœpta coli, nunquam sincera bonorum
 Sors ulli concessa uiro: quem uultus honestat,
 Deducorant mores: animus quem pulchrior ornât,
 Corpus destituit. Bellis insignior ille,

Sed

STILICONIS PANEG. I. 128

Sed pacem fœdat uitij: in publica felix
 Sed priuata minus, partitum singula queng;
 Nobilitat, hunc forma decens, hunc robur in armis,
 Hunc rigor, hunc pietas, illum solertia iuris,
 Hunc soboles, castiq; tori, sparguntur in omnes,
 In te mixta fluunt, & quæ diuisa beatos
 Efficiunt, collecta tenes. Quia facta reuoluam,
 Militiamq; patris: cuius protendere famam,
 Si nihil egisset clarum, nec fida Valenti
 Dextera duxisset rutilantes crinibus alas,
 Sufficeret natus Stilico, mens ardua semper,
 A puero, tenerisq; etiam fulgebat in annis.
 Fortunæ maioris honos, erectus & acer,
 Nil breue moliri, nullis hæere potentum
 Liminibus, fastisq; loqui iam digna futuris.
 Iam tunc conspicuus, iam tunc uenerabilis ibas,
 Spondebatq; duces celsi nitor igneus oris,
 Membrorumq; modus, qualem nec carmina fingunt
 Semideis, quacumq; alte gradereris in urbe,
 Cedentes spatij, assurgentesq; uidebas.
 Quamuis miles adhuc, taciti suffragia uulgi
 Iam tibi detulerant, quicquid mox reddidit aula.
 Vix primæuus eras, pacis quum mitteris auctor
 Assyriæ: tanta fœdus cum gente ferire
 Commissum iuueni. Tigrim transgressus, & altum
 Euphratem, Babylona petis, stupuere seueri

Thie

†Perſarum †Parthorū proceres, & plebs pharetrata uidentū
 Flagrauit ſtudio, deſix æq; hoſpiti pulchro
 Perſides, arcantum ſuſpirauere calorem.
 Thuris odorate cumulis & meſſe Sabæa
 Pacem conciliant aræ, penetralibus ignem
 Sacratum rapuere adytis, rituq; iuuenicos
 Chaldæo ſtrauere Magi, rex ipſe micantem
 Inclinat dextra pateram, ſecretaq; belli,
 Et uaga teſtatur uoluentem ſyderæ mitram.
 Si quando ſocijs tecum uenatibus ibant,
 Quis Stilicone prior ferro penetrare leones
 Cominus, aut longe uirga tranſfigurere tigres?
 Fleſcenti faciles Medus tibi ceſſit habenas.
 Torquebas refugum Parthis mirantibus arcum.
 Nubilis interea matura uirginis ætas
 Urgebat patrias ſuſpenſo principe curas:
 Quem ſimul imperioq; ducem, nataq; maritum
 Proſpiceret, dubius toto quærebat ab axe
 Dignum coniugio generum, thalamiſq; Serenæ.
 Iudicium uirtutis erat, per caſtra, per urbes,
 Per populos animi cunctantis libra cucurrit.
 Tu legeris, tantosq; uiros quos obtulit orbis,
 Intra conſilium uincis, ſenſumq; legentis:
 Et gener Auguſti olim ſocer ipſe ſuurus
 Accedis, radijs auri, tyriaq; ſuperbit
 Maieſtate torus, comitata parentibus exit

Purpureis

Purpureis uirgo: ſtabat pater inde trophæis
 Inclutus: inde pium matris regina gerebat
 Obſequium, grauibus ſubnectens flammea gemmis.
 Tunc & ſolis equos, tunc exultaſſe choreis
 Aſtra ſerunt, mellisq; lacus, & flumina lactis
 Erupiſſe ſolo, quum floribus æquora uernis
 Boſphorus indueret, roſeisq; euincta coronis
 Certantes Aſiæ theſas Europa leuaret.
 Felix arbitrij princeps, qui congrua mundo
 Iudicat, & primus conſet quod cernimus omnes.
 Talem quippe uirum natis adiunxit, & aula,
 Cui nec luxuries bello, nec blanda periclis
 Ocia, nec lucis fructus preciſior unquam
 Laude fuit. Quis enim Myſos in plauſtra feroces
 Reppulit? aut ſeua Proponti cæde tumentes
 Baſternas una potuit delere ruina?
 Pallantis iugulum Turno moriente piauit
 Aeneas, tractusq; rotis ultricibus Hector
 Irato uindicta fuit, uel queſtus Achilli.
 Tu neq; uſano raptas uenalia curru
 Funera, nec uanam corpus meditaris in unum
 Sæuitiam, turmas equitum, peditumq; cateruas,
 Hoſtilesq; globos tumulo proſternis amici.
 Inferijs gens tota datur, nec Mulciber auctor
 Mendacis clypei, fabricataq; uatibus arma
 Conatus uiuere tuos: tot barbara ſolus

R

CLAVDIANI IN LAVDES

Millia, iam pridem miseram uastantia Thracem
 Finibus exiguae uallis conclusa tenebas.
 Nec te terrisonus stridor uenientis Alani,
 Nec uaga Humorum feritas, non falce Gelonus,
 Non arcu pepulere Getæ, non Sarmata conto.
 Extinctiq; forent penitus, ni more maligno
 Falleret Augustas occultus proditor aures,
 Obstrueretq; moras, strictumq; reconderet ensem,
 Solueret obsessos, præberet fœdera captis.

Astiduis castris aderat, rarissimus urbi.
 Si quando trepida princeps pietate uocaret,
 Vixq; salutatis laribus, uix coniuge uisa,
 Deuerso necdum repetebat sanguine campum.
 Nec stetit Eucherij, dum carperet oscula saltem,
 Per galeam patris stimulos, ignesq; mariti
 Vincit cura ducis. Quoties sub pellibus egit
 Aedonas hyemes, & tardi stabra Bootæ?
 Sub diuo Riphæa tulit? quumiq; igne propinquo
 Frigora uix ferrent alij, tunc iste rigentem
 Danubium calcabat eques, niuibusq; profundum
 Scandebat cristatus Athon, lateq; corusco
 Curuatas glacie sylvas umbone ruebant.
 Nunc prope Cimmerij tendebat littora ponti,
 Nunc dabat hybernum Rhodope nimbo cubile.
 Vos Hemi gelidæ ualles, quas sepe cruentis
 Stragibus æquauit Stilico, uos Thracia testor

Flumina,

STILICONIS PANEG. I. 130

Flumina, quæ largo mutastis sanguine fluctus.
 Dicite Bisaltæ, uel qui Pangæa iuuenis
 Scinditis, offenso quantæ sub uomere putres
 Dissiliant glebis galeæ, uel qualia rastris
 Ossa peremptorum resonent immania regum.
 Singula complecti cuperem, sed densior instat
 Gestorum series, laudumq; sequentibus undis
 Obruimur. Genitor cæsi post bella tyranni
 Iam tibi commissis conscenderat æthera terris.
 Ancipites rerum ruituro culmine lapsus
 Aequali ceruice subis. Sic Hercule quondam
 Sustentante polum, melius libra dependit
 Machina, nec dubijs titubauit signifer astris,
 Perpetuaq; senex subductus mole parumper
 Obstupuit proprij spectator ponderis Altas.
 Nil ibi barbariæ motus, nil turbida rupto
 Ordine tentauit nouitas: tantoq; remoto
 Principe, mutatas orbis non sensit habenas.
 Nil inter geminas acies seu libera frenis
 Ausa manus: certe nec tantis dissona linguis
 Turba, nec armorum cultu diuersior unquam
 Confluxit populus. totam pater undiq; secum
 Mouerat Auroram: mixtis hic Colchus Iberis,
 Hic mitra uelatus Arabs, hic crine decoro
 Armenius, hic picta Saces, fucataq; Medus,
 Hic gemmata niger tentoria fixerat Indus,

R 2

CLAVDIANI IN LAVDES

Hic Rhodani proceræ cohors, hic miles alumnus
 Oceani, ductor Stilico tot gentibus unus,
 †Quas uel progrediens, uel conspiciat occiduas sol.
 In quo tam uario uocum, generumq; tumultu
 Tanta quies, iurisq; metus seruatur honesti
 Te moderante fuit, nullis ut uinea furtis,
 Ut seges erepta fraudaret messe colonum,
 Ut nihil aut seuum rabies, aut turpe libido
 Suaderet, placidi seruirent legibus enses.
 Scilicet in uulgus manant exempla regentum,
 Utq; ducum lituos, sic mores castra sequuntur.
 Deniq; felices aquilas quocumq; moueres,
 Arebant tantis epoti millibus amnes.
 Illyricum peteres, campi, montesq; latebant.
 Vexillum nauale dares, sub puppibus ibat
 Ionium, nullis succincta Ceraunia nimbis,
 Nec iuga Leucates feriens spumantia fluctu
 Deterrebat hyems. tu si glaciale iuberis
 Vestigare fretum, securo milite ducti
 Stagna reluctantes quaterent Saturnia remi.
 Si deserta Noti, fontem si querere Nili,
 Aethiopum medios penetrasent uela uapores.
 Te memor Eurotas, te rustica musa Lycei,
 Te pastoralis modulantur Mænala cantu:
 Partheniumq; nemus, quod te pugnante resurgens,
 Aegra caput medijs erexit Græcia flammis.

Plurima

STILICONIS PANEG. I. 131

Plurima Parrhasius tunc inter corpora Ladon
 Hæsit, & Alpheus Geticis angustus aceruis,
 Tardior ad Siculos etiam nunc pergit amores.
 Miramur †rapidis hostem succumbere bellis,
 Quum solo terrore ruant: nunc classica Francis
 Intulimus, iacuerè tamen: nos Marte Sueuos
 Contudimus, quis iura damus: quis credere possit?
 Ante tubam nobis audax Germania seruit.
 Cedant Druse tui, cedant Traiane labores,
 Vestra manus dubio quicquid discrimina gessit,
 Transcurrens egit Stilico, totidemq; diebus
 Edomuit Rhenum, quot uos potuistis in annis.
 Quem ferro, alloquijs, quem uos cum milite, solus
 Impiger à primo descendens fluminis ortu
 Ad bifidos tractus, & iuncta paludibus ora
 † Fulmineum perstrinxit iter: ducis impetus undas †fluminis
 Vincebat celeres, & pax à fonte profecta
 Cum Rheni crescebat aquis, ingentia quondam
 Nomina, crinigerò flauentes uertice reges,
 Qui nec principibus donis precibusq; uocati
 Paruerant, iussi properant, segniq; uerentur
 Offendisse mora, transuerti lintribus amnem,
 Occurrant ubicumq; uelis, nec fama fessellit
 Iustitiæ, uidere pium, uidere fidelem.
 Quem ueniens timuit, rediens Germanus amauit.
 Illi terribiles quibus ocia uendere semper

R 5

Mos erat, & fœda requiem mercede pacisci,
 Natis obfidibus pacem tam supplice uultu,
 Captiuoq; rogant, quàm si post terga reuincti,
 Tarpeias præsijs subeant ceri tribus arces.
 Omne quod oceanum, fontemq; interiacet Istri,
 Vnius incurfu tremuit, sine cæde subactus
 Seruitio Boreas, exarmatiq; Triones
 Tempore tam paruo, tot prælia sanguine nullo
 Perficis, & luna nuper nascente profectus,
 Antè redis, quàm plena fuit, Rhenunq; minacem
 Cornubus infractis adeò mitescere cogis,
 Vt Sueuus iam rura colat, flexosq; Sicambri
 In falcem curuent gladios, geminasq; uiator
 Quum uideat ripas, quæ sit Romana requirat.
 Vt iam trans fluum non indignante Cayco
 Pascat Belga pecus, mediumq; ingressa per Albini
 Gallica Francorum montes armenta pererent,
 Vt procul Herciniæ per uasta silentia syluæ,
 Venari tuò liceat, lucosq; uetusta
 Religione truces, & robora numinis instar
 Barbarici, nostræ feriant impune bipennes.
 Vltro quinetiam deuota mente tuentur,
 Victoriq; fauent, quoties sociare cæterus
 Orant, ungiq; tuis Alemanis signis?
 Nee doluit, contempta tamen, spretoq; recessit
 Auxilio, laudata fides, prouincia missos

Expellet

Expellet citius fasces, quàm Francia reges
 Quos dederis feriat, nec iam pulsare rebelles
 Sed uinctis punire licet, sub iudice nostro
 Regia Romanus disquirat crimina carcer.
 Marcomanes, Sueuusq; docent: quorū alter Hetrus
 Pertulit exilium, quū se promitteret alter
 Exulis ultorem, iacuit mucrone suorum:
 Res auidi conscire nouas, odioq; furentes
 Pacis, & ingenio scelerumq; cupidine fratres.
 Post domitas Arctos alio prorumpit ab axe
 Tempestas, & ne qua tuis intacta trophæis
 Pars foret, Australis sonuit tuba, mouerat omnes
 Maurorum Gildo populos, quibus imminet Atlas,
 Et quos interior nimio plaga sole relegat.
 Quos uagus humectat Cinyps, & proximus hortis
 Hesperidum Triton, & Gir notissimus amnis
 Aethiopum, simili mentitus gurgite Nilum.
 Venerat & paruis redimitus Iuba sagittis,
 Et uelox Garamas, nec quamuis tristibus Hammon
 Respon sis, alacrem potuit Nasamona morari.
 Stipantur Numidæ campis, stant puluere Syrtis
 Getulæ, Pœnis iaculis obtexitur æer.
 Hi uirga moderantur equos, his sulua leones
 Velamenta dabant, ignotarumq; ferarum
 Exuuiæ, uastis Merocæ quas nutrit harenis.
 Serpentiū gestant patulos pro castide rictus.

R 4